భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

కృష్ణుడు క్రిందటి అధ్యాయాన్ని ముగిస్తూ కొన్ని కొత్త పదాలు వాడాడు అని చెప్పుకున్నాము కదా. అసలే అర్జునుడు, కృష్ణుడు చెప్పేది సరిగా అర్థం కాక, సతమతమౌతున్నాడు. దానికి తోడు ఈ కొత్త పదాలు అర్జునుడిని ఇంకా తికమకపెట్టాయి. అందుకే ఈ అధ్యాయంలో అర్జునుడు మొదటి రెండు శ్లోకాలలో ఆ పదాల గురించి వివరించమని కృష్ణుడిని అడిగాడు.

1. కిం తద్బ్రహ్మ కిమధ్యాత్మం కిం కర్మ పురుషోత్తమ |
అధిభూతం చ కిం ప్రోక్తమధిదైవం కిముచ్యతే || ||
2. అధియజ్ఞః కథం కోఽత్ర దేహేఽస్మిన్మధుసూదన |
ప్రయాణకాలే చ కథం జ్ఞేయోఽసి నియతాత్మభిః || ||

1.బ్రహ్మ ఎవరు: 2.అధ్యాత్మం ఎవరు? 3. కర్మ అంటే ఏమిటి; 4.అధిభూతము అంటే ఏమిటి? 5.అధిదైవమ్ అంటే ఏమిటి? 6.అధియజ్ఞము అంటే ఏమిటి?7. వీటిని గురించి ఎలా తెలుసుకోవాలి? 8. అంత్యకాలంలో నీ మీద మనసు నిలిపిన మానవుల చేత నీవు ఎలా తెలుసుకోబడతాడవు? అని గబగబా అడిగేసాడు. ఈ ప్రశ్నలకు ఒకటి ఒకటిగా సమాధానాలు చెప్పాడుపరమాత్మ.

గురువు అయిన కృష్ణుడు చెప్పిన మాటలు అర్థంకాక అర్జునుని వాటి గురించి వివరాలు అడుగుతున్నాడు. కృష్ణా! కాస్త ఆగవయ్యా! నీ పాటికి నీవు చెప్పుకుంటూ పోతుంటే నాకు అర్థం కావాలి కదా! ఇప్పుడు ఏవేవో నాకు అర్థం కాని మాటలు చెప్పావు. వాటి అర్థం ఏమిటో కాస్త వివరించు. అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.
కిం తద్రహ్మ అంటే ఆ బ్రహ్మ ఎవరు? అధ్యాత్మం కిం అంటే అధ్యాత్మ అంటే ఏమిటి? నేను ఈపదం ఎప్పుడూ వినలేదు కిం కర్మ అంటే కర్మ అంటే ఏమిటి? సాధారణ కర్మ అంటే ఏమిటో నాకు తెలుసు కానీ ఇప్పుడు ఈసందర్భంలో నీవు ఆ పదం ఎందురు వాడావో నాకు తెలిసేటట్టు చెప్పు. అధిభూతం చ కిం ప్రోక్తం అంటే అధిభూతం అని మీరు దేనిని అంటున్నారు. అదేమిటో వివరంగా చెప్పు. ఇంకా అధిదైవం కి ముచ్యతే అంటే ఏది అధిదైవం అని చెప్పబడుతూ ఉంది. తరువాత అధియజ్ఞ కథం కోగ్రత్ర దేహే2స్మిన్ అంటే ఈ అధియజ్ఞుడు ఎవరు? ఈ దేహంలో ఆ అధియజ్ఞుడు అనే వాడు ఎక్కడ ఉంటాడు? ఈ అధియజ్ఞాని గురించి ఎలా తెలుసుకోవాలి?

ప్రయాణకాలే చ కథం జ్యేయో2సి అంటే ఇంతకు ముందు శ్లోకంలో మానవుని అంత్యకాలంలో పరమాత్మను గురించి స్మరణ చేయాలి అన్నావు. అది ఎలాగ? అసలేవాడు చస్తుంటే, ,చుట్టు భార్యా, పిల్లలు, బంధువులు చేరి ఏడుస్తుంటే గొంతులోనుండి గుర గుర శబ్దం వస్తుంటే, మాటకూడా సరిగా రాకపోతే, అటువంటి వాడు పరమాత్మ గురించి ఎలా తెలుసుకోగలడు. అప్పుడు వాడి మనసు నీ యందు ఎలా నియమించబడుతుంది.

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

మనోనిగ్రహం కలవారు మరణ సమయంలో పరమాత్మ గురించి ఎలా తెలుసుకోగలరు? కృష్ణా! ఈ ప్రశ్నలకన్నిటికీ, ఏ ఒక్కటీ మిగల్చకుండా సమాధానం చెప్పు అని అడిగాడు అర్జునుడు. కృష్ణుడు సర్వము తెలిసిన వాడు. అర్జునుడు అమాయకంగా అడిగిన ప్రశ్నలకు అలవోకగా సమాధానాలు చెప్పాడు.

3. అక్షరం బ్రహ్మ పరమం స్వభావోऽధ్యాత్మముచ్యతే |
భూతభావోద్భవకరో విసర్గః కర్మసంజ్ఞితః || ||

అన్నిటికంటే ఉత్తమమైనది. నాశనము, మార్పులేనిది అయిన దానిని బ్రహ్మము అని అంటారు. ఆ బ్రహ్మ యొక్క స్వభావమే అధ్యాత్మము అని చెప్పబడుతుంది. ప్రాణులను ఉత్పత్తి చేయాలని భావించడం, వాటినిఉత్పత్తి చేయడం అనే వాటిని కర్మ అని అంటారు.

బ్రహ్మ అంటే అక్షరము అంటే క్షరము కానిది. నాశనము లేనిది. అది పరమ మైనది అంటే అన్నిటి కంటే గొప్పది. అంతకంటే పెద్దది, గొప్పది, ఉత్తమమైనది మరొకటి లేదు. మనం ఈ ప్రపంచంలో చూసేవాటన్నిటికీ ఒక రూపం, పేరు ఉంటుంది. అవి పరిమిత కాలం మాత్రమే ఉంటాయి. తరువాత అవి అన్నీ ఏదో ఒక రోజు నశించిపోతాయి లేక మార్పు చెందుతాయి. కాని ఏ రూపము, నామము లేకుండా, ఎటువంటి మార్పుచెందకుండా, నాశనం లేకుండా ఉండేది బ్రహ్మము, దీనినే మనం పరాప్రకృతి అని కూడా అనవచ్చు 2అధ్యాత్మము అంటే స్వభావము. తియ్యగా ఉండటం చక్కెర స్వభావము. చక్కర ప్రతి కణంలోనూ తీపిదనం ఉంటుంది. అలాగే కాల్చడం అగ్నిస్వభావము. చిన్ననిప్పు రవ్వఅయినా పేద్ద దావానలము అయినా కాల్చడం దాని స్వభావము. ఈ స్వభావము కంటికి కనపడదు అనుభవంతోనే తెలుసుకోవాలి. అలాగే శరీరంలో ఉండే చైతన్యం కూడా దాని స్వభావమే. చైతన్యం శరీరంలోనే కాదు బయట కూడా ఉంది. కాని శరీరంలో ఉండేచైతన్యము శరీరము యొక్క స్వభావము. ఈ స్వభావము అంతటా విస్తరించి ఉంటే దానిని బ్రహ్మ అంటారు. పరిమితంగా శరీరంలో ఉంటే దానిని పరిమిత చైతన్యము అని అంటారు. దానినే అధ్యాత్మ, జీవాత్మ అని కూడా అంటారు.

విసర్గ: అంటే మనం మనసుతో సంకల్పించి, ఆ సంకల్పములో నుండి పుట్టే పనులను కర్మలు అంటారు. ఈ కర్మలే సృష్టికి మూలము, బీజము. ఉదాహరణకు నేలలో విత్తనం వేస్తే మొక్క మొలుస్తుంది. విడి విడిగా ఉన్న ఆడ మగ ఇద్దరు తాము ఒకరితో ఒకరు కలవాలని సంకల్పించి దానిని కార్యరూపంలో పెడితే, అది మరొకరిని సృష్టిస్తుంది. మానవులు తమ మనసులో సంకల్పించి ఎన్నో వస్తువులకు రూపకల్పన చేస్తున్నారు. ఈ సృష్టికార్యములు సృష్టిని నిరంతరం కొనసాగిస్తున్నాయి. ప్రపంచాన్ని జీవజాలంతో నింపుతున్నాయి. అంటే ఒకజీవి మరొక జీవిని కానీ, మరొక వస్తువును కానీ సంకల్పించి, సృష్టించే పనిని కర్మ అని అంటారు.

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఈ అధ్యయం అక్షర బ్రహ్మ అనేపదాలతో మొదలయింది. అందుకే ఈ అధ్యాయానికి అక్షర బ్రహ్మ యోగము అని పేరు. కాబట్టి ఈ అక్షర బ్రహ్మ గురించి , స్వభావం గురించి ఇంకొంచెం వివరంగా తెలుసుకుందాము. అన్ని జీవరాశులలో అంతర్లీనంగా ఉండేది ఆత్మస్వరూపము. కాని మానవులు ఈ ఆత్మస్వరూపమును తెలుసుకోలేక ఈ శరీరమే నేను అని అనుకుంటున్నారు. అదే వారి స్వరూపము అని అనుకుంటున్నారు. కాని మానవుల స్వరూపము ఆత్మ దేహము కాదు. ఆత్మ పరమాత్మ స్వభావంతో అన్ని జీవరాసులలో వెలుగుతూ ఉంది. ఆత్మ స్వరూపాన్ని అంటే స్వభావాన్ని తెలుసుకోనంత కాలము జీవుడు ప్రాపంచిక సుఖముల కోసం పాకులాడుతుంటాడు. అదే నిజము, సత్యము అనుకుంటాడు. అవన్నీ క్షరములు అంటే నశించేవి మార్పు చెందేవి అని తెలుసుకోలేరు. కాబట్టి ప్రతి మానవుడూ తన స్వభావము ఆత్మ అనీ, శరీరము కాదనీ, ప్రాపంచిక వస్తువులు కావనీ తెలుసుకోవాలి.

కర్మ అంటే ఈ సృష్టిని కొనసాగించడానికి అవసరమైన పనులే కర్మలు. మానవుల మంచి కోసం మనుగడ కోసం చేసే పనులే కర్మలు. ఒక పని చేయాలిన అనుకొని అంటే సంకల్పించి చేసే పనుల కర్మలు. అనుకోకుండా జరిగే కర్మలు వేరే ఉన్నాయి. శ్వాసపీల్చడం, జీర్ణక్రియ ఇవన్నీ అంతర్గత కర్మలు. ఇవి మనం చేయాలని అనుకోకున్నాజరిగి పోతుంటాయి. కాబట్టి మనం చేయాలని అనుకొని చేసేవే కర్మలు. ఆ కర్మలు సృష్టికి కారణం అవుతాయి. యజ్ఞయాగములు, పూజలు.

వ్రతములు ఆరాధనలు, ధ్యానము, నిష్కామ యోగములు, దానములు, సృష్టికార్యము, ఇవన్నీ కర్మలు. ఇవి మానవుల సుఖసంతోషాలను వర్ధిల్లచేసేవి. వీటినే సత్కర్మలు అని కూడా అంటారు. సత్కర్మలు కానివి దుష్కర్మలు. వాటి వలన దు:ఖము కలుగుతుంది.

4. అధిభూతం క్షరో భావః పురుషశ్చాధిదైవతమ్ |
అధియజ్ఞోఉహమేవాత్ర దేహే దేహభృతాం వర || ||

క్షరము అంటే నశించేది, మార్పుచెందేది, నశించేభావము కలది. మార్పుచెందే గుణము కలది. దీనినే అధిభూతము అని అంటారు. పురుషుడు అంటే ఈ దేహము అనే పురములో నివసించేవాడిని అధిదైవతము అని అంటారు. ఈ అధిదైవతము అన్ని దేహములలో ఆత్మస్వరూపంగా నిలిచి ఉంది. ఈ ప్రకృతి అందులో ఉండే సకల జీవరాసులు, ఆ జీవరాసులలో నిక్షిప్తంగా ఉండే ఆత్మస్వరూపము, ఇవి అన్నీ కలిపి విరాట్ స్వరూపము విరాట్ పురుషుడు అని అంటారు. సమస్తజీవరాసుల దేహములలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్న యజ్ఞ స్వరూపమును అధియజ్ఞము అని అంటారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

అధిభూతము అంటే ఈ ప్రకృతి అందులో ఉన్న శరీరములు, వస్తువులు. ఇవన్నీ క్షరములు. నశించేవి. మార్పుచెందేవి. శాశ్వతములు కావు. సుఖములను ఇవ్వవు. ఇచ్చినా అవి తాత్కాలికమే. ఈ అధిభూతముల లక్షణము నశించి పోవడం. అంటేనశించేవన్నీ అధిభూతములు. అధిదైవతమ్ అంటే ప్రతి పురుషునిలో ఆత్మ స్వరూపంగా ఉండేవాడు. పురుషుడు అంటే దేహము అనే ఈ పురములో నివసిచేవాడు. ఆత్మస్వరుపుడు. ఈ ప్రకృతి అంతా జీవరాసులతో నిండి ఉంది. ఆ జీవరాసులన్నింటిలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్నాడు. దీనినే విరాట్ స్వరూపము, పురుషుడు అని అంటారు. పురుషుడు అంటే ఎవరో ఒక మగవాడు అని అర్థం కాదు. ఈ సమస్త ప్రకృతిలోని జీవరాసులలో అంతర్లీనంగా ఉన్న ఆత్మస్వరూపుడు అని అర్థం. దీనినే హిరణ్యగర్భతత్వము అని అంటారు.

అధి యజ్ఞం అంటే ఒక్కొక్క ప్రాణిలో ఉన్న చైతన్య స్వరూపము. జీవశక్తి, ప్రాణశక్తి. ఆ జీవశక్తి శరీరము, అందులో ఉన్న మనోబుద్ధిఅహంకారములతో చేరి జీవాత్మగా పరిగణింప బడుతుంది. పరమాత్మయే ఒక్కొక్క శరీరములో ప్రాణశక్తిగా ప్రకటితమౌతున్నాడు. ప్రాణశక్తి లేకపోతే శరీరం పడిపోతుంది. కాబట్టి ఒక్కొక్క ప్రాణిలో పరిమితంగా ఉన్న ప్రాణశక్తి, విశ్వచైతన్యమును అధియజ్ఞం అంటారు. అది నేనే. నేనే యజ్ఞస్వరూపుడను. అందరి దేహములలో ఆత్మస్వరూపంగా నిలిచి ఉన్నాను. అని అంటున్నాడు శ్రీకృష్ణుడు.

5. అంతకాలే చ మామేవ స్మరన్ముక్త్వా కలేవరమ్ |
యః ప్రయాతి స మద్భావం యాతి నాస్త్యత్ర సంశయః || ||

ఎవరైతే తన అంత్యకాలములో కూడా అంటే మరణించే సమయంలో కూడా నన్నే స్మరిస్తూ దేహాన్ని విడిచిపెడతారో, అతడు నా భావాన్నే పొందుతున్నాడు. ఇందులో ఎటువంటి సందేహము లేదు. అర్జునుడు అడిగిన ప్రశ్నలలో ఆఖరుది, అసలుది అయిన (లాస్ట్ బట్ నాట్ ది లీస్ట్) విషయానికి వస్తున్నాడు పరమాత్మ. ఇది అర్జునుని ఆఖరు ప్రశ్న దానికి సమాధానం ఇస్తూ పరమాత్మ ఈ కింది పదం వాడాడు. ఈ శ్లోకంలో వాడిన అన్తకాలే చ = అంటే అంత్యకాలములో కూడా అని అర్థం. కేవలం అంత్యకాలములోనే అని అర్థం చేసుకోకూడదు. మరణ సమయంలో కూడా ఎవరైతే పరమాత్మను స్మరిస్తూ ఈ శరీరాన్ని వదిలిపెడతాడో, వాడు ఆ పరమాత్మ స్వరూపాన్నే పొందే అవకాశం ఉంది.

పరమాత్మను మానవులు రెండు విధాలుగా స్మరిస్తారు. ఒకటి సగుణోపాసన. రెండవది నిర్గుణోపాసన. సగుణోపాసన అంటే ఏదో ఒక మూర్తిని, విగ్రహాన్ని ఎదురుగా పెట్టుకొని, ఆ మూర్తిని ఉపాసించడం లేక ఆ మూర్తిని మనసులో నిలుపుకొని ఉపాసించడం.

అమరనాధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఈ సగుణో పాపన కూడా రెండు రకాలు. మొదటిది సకామ ఉపాసన.. రెండవది నిష్కామ ఉపాసన. సకామ ఉపాసన అంటే ఏదో ఒక కోరిక కోరుకొని, ఆ కోరిక తీరడం కొరకు పరమాత్మను ఉపాసించడం. రెండవది ఏ కోరికా లేకుండా, కేవలం పరమాత్మను పొందడం కొరకే ఉపాసించడం. ఇంక నిర్గుణోపాసన అంటే ఇదివరకే తెలుసుకున్నాము. నిరాకారుడు, నిర్గుణుడు అయిన పరమాత్మను ధ్యానము, సమాధి ద్వారా ఉపాసించడం. ఇంద్రియములను, మనసును నిగ్రహించి, మనసును ఆత్మలో లీనం చేసి, ఆత్మజ్ఞానం పొందడం.అప్పుడు సాధకుడు ఈ ప్రపంచం.. అంతా పరమాత్మ నిండి ఉన్నాడు.ఆ పరమాత్మలోనే నేను ఉన్నాను. నాలో ఆత్మ స్వరూపంగా పరమాత్మ ఉన్నాడు. తనకు పరమాత్మకు భేదం లేదు. చివరకు నేనే పరమాత్మ అనే స్థితికి వస్తాడు. మద్భావం యాతి అంటే నా భావాన్నే పొందుతున్నాడు అని అర్థం.ఈ నేపథ్యంలో ఈ శ్లోకాన్ని అర్థం చేసుకుందాము.

ఎవరైతే" అంటే ఎవరైతే జీవితం అంతా నిష్కామ కర్మలు చేస్తారో, ఎటువంటి కోరికలు కోరకుండా, కేవలం భగవంతుని కొరకు మాత్రమే ఉపాసన చేస్తారో, అని అర్థం. ఎప్పుడూఏవేవో కోరికలు కోరుతూ వివిధ దేవతలను ఉపాసించే వారు కాదు. వారందరూ ఆయాదేవతలతో బేరం ఆడుతుంటారు. నాకు ఇది చేస్తే నీకు ఇది చేస్తా అని కోరికలు కోరుతూ ఉంటారు. ఇక్కడ వాడిన 'చ' అంటే 'కూడా' అని అర్థం. జీవిత కాలం అంతా భగవంతుని స్మరిస్తూ అంత్యకాలంలో కూడా స్మరించిన వాడు పరమాత్మ స్వరూపాన్ని పొందుతాడు. ఇలా ఎందుకు చెప్పారం,టే జీవిత కాలం అంతా పరమాత్మను స్మరిస్తూ ఉంటే అదే అలవాటు ప్రకారము అంత్యకాలంలో కూడా పరమాత్మను స్మరిస్తాడు అని కృష్ణుని భావన.

ఒక పని చేయాలన్నాఒక పరీక్ష పాసు కావాలన్నా కొంత కాలం పాటు అభ్యాసము సాధన అవసరము సంవత్సరం అంతా కష్టపడి చదివితే పరీక్షలసమయంలో అన్నీచక్కగా గుర్తుకు వస్తాయి. తేలికగా ఉత్తీర్ణుడు కాగలడు. అంతే కానీ అప్పటికప్పుడు చదివితే ఏ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడు కాలేడు. కొంత అభ్యాసం లేకుండా ఏపనీ చేయలేడు కదా. అంత్యకాలంలో భగవంతుడు గుర్తుకు రావాలంటే జీవిత కాలం అంతా కూడా భగవంతుని స్మరించడం ముఖ్యం. జీవితం అంతా దుష్ట ఆలోచనలు, పనికిరాని ఆలోచనలు, కామ సంబంధమైన ఆలోచనలు వీటితో గడిపితే అంత్య కాలంలో కూడా అవే గుర్తుకు వస్తాయి కానీపరమాత్మ గుర్తుకు రాడు. కాబట్టి అంత్యకాలంలో కూడా పరమాత్మ స్మరణకు రావాలంటే, నిరంతరము భగవంతుని ఆలోచన, చింతన, స్మరణ, ధ్యానము ముఖ్యము.

ఇక్కడ ఇంకొక విషయం మనం గమనించాలి. జీవితం అంతా ధ్యానం చేస్తూ కాస్త రిలాక్స్ అయి, ఇంతకాలం చేసాము కాసేపు కులాసాగా గడుపుదాము బాగానే ఉన్నాము కదా అప్పుడే చస్తామా ఏమన్నానా అని కాస్త కులాసా జీవితం గడిపితే,అప్పుడే మృత్యువురావచ్చు.

అమరనధ అమర

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఇంతరాలం చేసిన శ్రమ వృధా కావచ్చు అన్నిమెట్లు జాగ్రత్తగా ఎక్కి, ఇంక ఒక మెట్టే కదా అని అజాగ్రత్తగా ఉంటే ఆ మెట్టు మీది నుండి జారి, కిందికి వచ్చి పడతాడు. నడుము విరుగుతుంది. చివరకు మొదటి మెట్టు కూడా ఎక్కలేక మంచం ఎక్కుతాడు. మనం మేడ ఎక్కేవిషయంలోనే ఇంత జాగ్రత్త అవసరం అయితే, జీవితం అనే మేడ మెట్లు ఎక్కాలంటే ఎంత జాగ్రత్త అవసరమో ఆలోచించుకోవాలి. కాబట్టి అంత్య కాలం దాకా, వదలకుండా భగవంతుని స్మరించాలి. ఏమరుపాటు పనికిరాదు. ఒకసారి మోహంలో పడితే, ఆ మోహం మనలను అధ: పాతాళానికి తొక్కేస్తుంది. మరలా పరమాత్మ వైపుకు వెళ్లనీయదు అనే సత్యాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి.

అవసాన కాలంలో మనకు జరిగేవి ఏమిటో పరమాత్మ ఆనాడే ఊహించి ఉంటాడు. బంధువులు మిత్రులు చుట్టు ఉంటారు. అవి ఇవి అడుగుతుంటారు. ప్రాపంచిక విషయాల గురించి గుర్తు చేస్తుంటారు. ఆస్తులు, ధనము, బంగారము వీటి గురించే ఎక్కువ అడుగుతుంటారు. ఈ సమయంలో పరమాత్మ గురించి ధ్యానం చేసే అవకాశం ఉండదు. మనసు వీటి మీదనే లగ్నంఅయి ఉంటుంది. ఒక్కోసారి స్పృహ కూడా లేకపోవచ్చు కాబట్టి జీవితం అంతా సాధకుడి మనసు పరమాత్మయందు లగ్నం అయి ఉంటే అవసాన కాలంలో కూడా మనసు అటు ఇటు చెదరకుండా ఎవరెన్ని విధాలుగా ప్రయత్నించినా చలించకుండా పరమాత్మయందు లగ్నం అయి ఉంటుంది.

ఇంత చేస్తే మనకేం ఫలితం కలుగుతుంది అని మనకు సందేహం కలుగుతుంది దానికి పరమాత్మ స్పష్టమైన సమాధానం ఇస్తున్నాడు. ఎవరైతే నన్నే స్మరిస్తూ ఈ దేహం విడిచిపెడతాడో వాడు నన్నే పొందుతాడు. అని చెప్పాడు. నన్నేపొందడం అంటే ఈ జననమరణచక్రం నుండి విడివడి శాశ్వతమైన సుఖాన్ని శాంతిని పొందుతాడు. పైగా మనకు ఒక హామీ కూడా ఇస్తున్నాడు. "నాస్యత్ర సంశయ" అంటే అత్ర ఈ విషయంలో సంశయ: ఎటువంటి సందేహము న లేదు. అని నిశ్చయంగా చెబుతున్నాడు. కాబట్టి మనలం కూడా ఇప్పటి నుండే అనుక్షణం పరమాత్మ ను ధ్యానిస్తూ ఉంటే అఖరి క్షణాలలో కూడా పరమాత్మను స్మరిస్తూ ఈ దేహము వదలవచ్చును. మరు జన్మలేకుండా పరమాత్మలో కలిసిపోవచ్చు, ఇందులో సందేహము లేదు.

6. యం యం వాపి స్మరన్భావం త్యజత్యంతే కలేవరమ్ |
తం తమేవైతి కౌంతేయ సదా తద్భావభావితః || ||

ఎవరైతే తాను మరణించే సమయంలో ఏయే భావంతో, ఏయేకోరికలతో, ఎటువంటి రూపాలను తలచుకుంటూ, శరీరాన్ని వదిలిపెడతారో, వారు అటువంటి భావములకు, కోరికలకు రూపాలకు అనువైన శరీరములనే పొందుతారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఈ శ్లోకంలో మరొక ట్విస్టు, ఇంతకు ముందు శ్లోకంలో ఎవరైతే అవసాన దశలో నన్నే స్మరిస్తూ ఈ శరీరాన్ని వదిలిపెడతారో వారు నన్నే పొందుతారు ఇందులో సందేహము లేదు అన్న కృష్ణుడు మరొక మాట కూడా అన్నాడు. అందరికీ అవసానకాలంలో పరమాత్మను స్మరిస్తూ శరీరాన్ని వదలడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు మరి మానవుడు ఈ శరీరాన్ని వదిలేటప్పుడు పరమాత్మను కాకుండా వేరే వాటి గురించి ఆలోచిస్తుంటే, అప్పుడు ఏమవుతుంది అంటే దానికి సమాధానంగా మానవుడు శరీరం విడిచిపెట్టేటప్పుడు ఎవరి గురించి, దేని గురించి, ఏ రూపం గురించి తలుస్తాడో, స్మరిస్తాడో, దానినే పొందుతాడు అని చెప్పాడు కృష్ణుడు.

అంటే, ఛాయిస్ మనకే ఇచ్చేసాడు పరమాత్మ. సాధారణంగా మానవులు నిరంతరము దేనిగురించి అలోచిస్తుంటారో, తలచూకుంటూ ఉంటారో, వారిలో అటువంటి సంస్కారమే ఏర్పడుతుంది. అది వాసనలుగా సూక్ష్మరూపంలో మనసుకు అంటిపెట్టుకొనిఉంటుంది. మరణించేటప్పుడు సూక్ష్మశరీరంతో పాటు ఈ వాసనలు కూడా అంటిపెట్టుకొని వెళతాయి. మరుజన్మలో ఆ వాసనలకు అనుగుణమైన శరీరాన్నే పొందడానికి అవకాశం ఉంది. జడభరతుడు మహా తపస్సంపన్నుడు. కానీ ఆంత్యకాలంలో ఒక జింకపిల్లను గురించి ఆరాట పడుతూ మరణించి జింకగా పుట్టాడు. యద్భావం తద్భవతి అని ఏ భావంతో శరీరం వదిలితే మరుసటి జన్మలో అటువంటి శరీరమే వస్తుంది.

ఇంకొక విషయం కూడా ఉంది. మనం జీవితకాలంలో దేని గురించి ఎక్కువగా ఆలోచిస్తామో, భావిస్తామో, ఆరాటపడతామో, మరణ కాలంలో కూడా అదే జ్ఞాపకానికి, స్మరణకు వస్తుంది. ధనం గురించి, ఆస్తుల గురించి, కుమారులు, మనుమలు, వారి పెళ్లిల్లు, వారి జీవితాలు ఎలా గడుస్తాయో, అనే దిగులు, లేకపోతే ఇతర అక్రమ సంబంధాల గురించి దిగులు, బంధువుల బాగోగులు, ఎల్లప్పుడూ వీటి గురించే జీవితాంతం చింతిస్తూ ఉంటే, అవసాసన కాలంలో కూడా ఇవే గుర్తుకు వస్తాయి. వీటి గురించి ఆలోచిస్తూ మరణిస్తే ఆ ఆలోచనలే అతని మరుజన్మకు హేతువు అవుతాయి.

అలాకాకుండా జీవితకాలం అంతా భగవన్నామస్మరణలో గడిపితే అతడు అవసాన కాలంలో కూడా భగవంతుని గురించి స్మరిస్తూ, ఉత్తమ గతులు పొందుతాడు. కాబట్టి ఎప్పుడో ఏళ్ల తరువాత చూద్దాంలే అని అనుకోకుండా శరీరంలో శక్తి ఉన్నప్పుడే భగవన్నామ స్మరణ మొదలు పెట్టాలి. నిరంతర సాధన చెయ్యాలి. ఉత్తమమైన సంస్కారములు కలిగి ఉండాలి. మరణించేటప్పుడు మనకు కనీసం భగవన్నామ స్మరణ చేసే అవకాశం కూడా ఉండకపోవచ్చు నోటి మాట పడిపోవచ్చు. కోమాలోకి జారుకోవచ్చు. చుట్టు ఉన్నవారు ఏవేవో ప్రశ్నలతో కుంగారుపెట్టవచ్చు, మరణ సమయంలో నిశ్చలమైన మనసుతో భగవంతుని స్మరించాలంటే,

10. ప్రయాణకాలే మనసా2చలేన భక్త్యా యుక్తో యోగబలేన చైవ|
భ్రువోర్మధ్యే ప్రాణమావేశ్య సమ్యక్ స తం పరం పురుషముపైతి దివ్యమ్||

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

జీవిత కాలం సాధన అవసరము. మనకు మంచి జన్మ రావాలన్నా, నీచ జన్మ రావాలన్నా దానికి మనమే కారణము. దేవుడు కాదు. మనము ఏ జన్మఎత్తినా అది మన పూర్వజన్మ సంస్కార, వాసనా ప్రభావమే కాని వేరు కాదు. ఈ విషయం ప్రతి ఒక్కరూ గ్రహించాలి.

7. తస్మాత్సర్వేషు కాలేషు మామనుస్మర యుధ్య చ |
మయ్యర్పితమనోబుద్ధిర్మామేవైష్యస్యసంశయమ్ || ||

అర్జునా! ఇప్పుడు నీ కర్తవ్యం యుద్ధం చేయడం. ఆ యుద్ధం నన్ను తలచుకుంటూ నన్నేస్మరిస్తూ చెయ్యి. నీ కర్తవ్యం నిర్వర్తించు. ఒక వేళ ఈ యుద్ధంలో నీవు మరణిస్తే మరణించే సమయంలో కూడా నన్నే స్మరిస్తున్నావు కాబట్టి, నీ మనస్సును, బుద్ధిని నాకే అర్పించావు కాబట్టి నన్నే పొందగలవు. ఇందులో ఎటువంటి సందేహము లేదు.

ఈ శ్లోకం అర్జునుడిని ఉద్దేశించి చెప్పాడు కాబట్టి యుద్ధం చేయమన్నాడు. మనం కూడా ఈ సంసారము అనే యుద్ధం చేసేటప్పుడు కూడా నిరంతరం పరమాత్మను మనస్సులో బుద్ధిలో నిలుపుకొని, దైనందిన కార్యములు నిర్వర్తించాలి. మనం ఈ ప్రపంచంలో తిరుగుతూ ఏ పని చేస్తున్నా, మనసు మాత్రం పరమాత్మయందే లగ్నం చేయాలి. ఇలా చేస్తే అవసాన కాలంలో కూడా మన మనసు బుద్ధి పరమాత్మయం లగ్నం అయి ఉంటుంది. ఎందుకంటే, ప్రాణం పోయేటప్పుడు చుట్టు బంధుమిత్రులు చేరతారు కాబట్టి సర్వేషు కాలేషు సర్వకాల సర్వావస్థలయందు మామ్ అనుస్మర నన్నే స్మరించు అని చెప్పాడు కృష్ణుడు.

అలా చెబుతూ అర్జునుడిని ఉద్దేశించి మరొక మాట కూడా అన్నాడు పరమాత్మ యుధ్యచ అంటేయుద్ధం చెయ్యి. నీమనస్సును బుద్ధిని నా యందు ఉంచి, యుద్ధం చేస్తే నన్నే పొందుతావు అని మామూలు అర్థం. యుద్ధం ఎంత సేపు చేస్తాడు. కొద్దిరోజులు. మరి సర్వేషుకాలేషు అనడం ఎందుకు పైగా కృష్ణుడు జ్ఞాన బోధ చేస్తూ ఉన్నట్టుండి యుద్ధం మాటెందుకు ఎత్తుతాడు ఈ రెండు పదాలకు పొంతన కుదరడం లేదు. కాబట్టి వాటిని ఈ విధంగా సమన్వయం చేస్తే సరిపోతుంది. ఇక్కడ యుద్ధము అంటే మామూలుయుద్ధం కాదు. జీవిత యుద్ధం. ప్రతిరోజూ మానవుడు చేసే యుద్ధం. సంసారయుద్ధం. ఇప్పుడు ఒక సందేహం వస్తుంది. ఎప్పుడూ దైవధ్యానం చేస్తుంటే మరి ఉద్యోగం ఎలా చేయాలి వ్యాపారం ఎలా చేయాలి. రాజకీయాలు ఎలా చేయాలి. కూలి నాలి ఎలా చేయాలి. పొట్ట ఎలా పోషించుకోవాలి అనే ప్రశ్న కూడా వస్తుంది. దానికి సమాధానమే ఈ శ్లోకము.

ఈ దైనందిన యుద్ధంలో ఎవరు ఏపని చేస్తున్నా సర్వేషుకాలేషు అన్ని కాలములలో నన్ను ధ్యానిస్తే చాలు. అంటే పని చేసుకుంటూ భగవంతుని మీద మనసు నిలుపవచ్చు, భగవంతుని స్మరించుకోవచ్చు,

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

భగవంతుని మరిచిపోకుండా మనసులో నిలుపుకోవచ్చు అలా చేస్తే పని పాటికి పనీ జరుగుతుంది భగవంతుని స్మరణా జరుగుతుంది. ఇదే ఈ శ్లోకంలో అంతరార్థం. మనం నగర జీవనంలో పడి అన్ని మరిచిపోయాము కానీ, పల్లెలలో కూలీలు కూలి పని చేసుకుంటూ కీర్తనలు భగవంతుని మీదపాటలు పాడుకుంటూ పని చేసేవారు. తల్లులు పిల్లలను నిద్రపుచ్చేటప్పుడు జోలచ్చుతానంద జోజోముకుందా అని పరమాత్మను నిద్రపుచ్చుతున్నట్టు అనుభూతి చెందేవారు, మామ్మలు, బామ్మలు కూడా ఇంట్లో పనులు చేసుకుంటూ దేవుడి పాటలు కీర్తనలు పాడుకుంటూ పనులు చేసుకునేవారు. ఈ కాలంలో మనకు అన్నీ తెలుసు అనే అపోహలో పడి ఇటువంటి మంచి పనులు చేయడం మరిచిపోయాము.

ఈ శ్లోకంలో కృష్ణుడు "యుద్ధం" అనే మాట అన్నాడు. దానికి మనం ఏవేవో అర్థాలు తీస్తున్నాము అని అనుకుంటే, మనం కృష్ణుడు అన్న యుద్ధం అనే మాటను అలాగేఅన్వయించుకుంటే.. అర్జునుడు యుద్దం చేస్తూ కూడా పరమాత్మను మనసులో స్మకరిస్తూ ఉంటే ఒక వేళ యుద్ధంలో మరణిస్తే, చివరి క్షణాలలో పరమాత్మను తలుచుకుంటున్నాడు కాబట్టి అదే భావనలో ఉండి, పరమాత్మలో లీనం అవుతాడు అని కూడా అర్ధం. భయంకరమైన యుద్దం చేస్తున్నప్పుడే అర్జునుడు భగవంతుని స్మరిస్తూ యుద్దం చేస్తే, ఇంక మనం మామూలు పనులు చేస్తూ పరమాత్మను ఎందుకు స్మరించుకోకూడదు.

ఇక్కడ ఒక సందేహం తలెత్తుతుంది. మనకు ఉన్నది ఒకే మనసు. మనసు పెట్టి పనులు చేయాలి. కాబట్టి ఒకే సారి మన మనసును, ఇటు చేసే పనిమీదా, అటు పరమాత్మ మీద ఎలా లగ్గం చేయగలము. కానిమనము ఒకవిషయం మరిచిపోతున్నాము. మనకు రెండుమనసులు ఉన్నాయి.

దానికి ఒక సులభ ఉపాయం కూడా చెప్పాడు పరమాత్మ. మయ్యర్పిత మనో బుద్ధి అన్నాడు. అంటే నీ మనస్సు బుద్ధి నాకు అర్పించు. నీ సంగతి నేను చూచుకుంటాను. మరలా అంటున్నాడు. అ సంశయః సందేహ లేకుండా నన్నే పోందుతావు. నీ సంగతినాకు వదిలిపెట్టు అని ఖచ్చితంగా చెయితున్నాడు పరమాత్మ.

8. అభ్యాసయోగయుక్తేన చేతసా నాన్యగామినా |
పరమం పురుషం దివ్యం యాతి పార్థానుచింతయన్ || ||

సాధకుడు నిరంతర అభ్యాసము చేత తన మనసును అటు ఇటు పోకుండా నిగ్రహించినవాడే, దివ్యమైన వాడు, పరమ పురుషుడు అయిన పరమాత్మను ధ్యానిస్తున్నాడు.

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఇప్పుడ మనందరం కృష్ణుని నిలదీయవచ్చు "ఏమయ్యా ఏదేదో చెబుతున్నావో ఇదంతా జరిగే పనేనా!" అంటే దానికి ఠక్కున సమాధానం మొదటి పదంలోనే ఇచ్చాడు. అభ్యాసయోగేన అంటే అభ్యాసము అనే యోగంతోసాధించవచ్చు అని. నిజానికి అభ్యాసము ఒక యోగం కాదు.

కాని కృష్ణుడు అభ్యాసానికి కూడా యోగము అనే స్టేటస్ కల్పించాడు. ఎందుకంటే ఏ యోగమైనా అభ్యాసము లేనిదే అలవడదు అని ఇంతకు ముందే చెప్పుకున్నాము. ఇంద్రియములను మనస్సును నిగ్రహించడానికి అభ్యాసయోగమే అవసరము. ధ్యానం కూడా అభ్యాసం చేయాలి. (అను చిన్తయన్ అంటే నిరంతర అభ్యాసము అంటే కాన్ స్టెంట్ ప్రాక్టీస్), అలాగే ఏ పని చేస్తున్నా దైనందిన కార్యములలో ఊపిరిసలపకుండా ఉన్నా లోపల అంటే అంతరాత్మలో ఇతరముల గురించి ఆలోచించకుండా దైవధ్యానం చేసుకుంటూ ఉంటే చాలు. ఇది అభ్యాసంతోనే వస్తుంది. దీనికి ముఖ్యంగా కావాల్సింది. మనసును పరమాత్మయందు నిలపడం. అందుకే "చేతసా న అన్య గామినా" మనస్సు అటు ఇటు పోకుండా పరమాత్మయందు లగ్నం చేయాలి. అప్పుడు చేసేపని మీద ఏకాగ్రత కుదురుతుంది. చేసే పని కూడా సక్రమంగా నేర్పుగా కుదురుతుంది. ఇదంతా అభ్యాసం వలననే సాధ్యం అవుతుంది.

దీని వలన ఏం జరుగుతుంది. పరమం అంటే విశ్వచైతన్య స్వరూపుడు, దివ్యం అంటే ప్రకాశమే తన స్వరూపముగా కలవాడు, పురుషం అంటే అన్ని జీవరాసుల యందు ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్న ఆ పరమాత్మను, తన మనసులో, తనకు ఇష్టమైన రూపంలో అంటే విష్ణువుగానో, శివుడుగానో లేక ఇంకా ఇతర దేవతా స్వరూపాలుగానో నిలుపుకొని, ధ్యానిస్తాడు దీనికంతా మూలం అభ్యాసయోగము కాబట్టి, నిరంతర అభ్యాసం చేయాలి అని పరమాత్మ మనకు బోధించాడు.

9. కవిం పురాణమనుశాసితారమణోరణీయాంసమనుస్మరేద్య:
సర్వస్య ధాతారమచిన్త్యరూప మాదిత్యవర్ణం తమస: పరస్తాత్॥

అన్నీ తెలిసిన వాడు, ఆది అంతము లేని వాడు, ఈ అనంత విశ్వాన్ని శాసించేవాడు అణువుకంటే సూక్ష్మమైన వాడు, ఈ అనంత విశ్వానికి ఆధారభూతమైనవాడు, మనసులో కానీ బుద్ధితో కాని తెలియని రూపం కలవాడు, సూర్యునితో సమానమైన ప్రకాశము కలవాడు, మానవులలోని అజ్ఞానము అనే అంధకారానికి ఆవతల నిలిచి ఉండేవాడు (అంటే జ్ఞానస్వరూపుడు) అయిన పరమాత్మను అంత్యకాలంలో స్మరించాలి). సాధకుడు సాధన చేయాలంటే ఆ పరమాత్మ స్వరూపం స్వభావం లక్షణం తెలిసి ఉండాలి కదా. అందుకే మొట్ట మొదట పరమాత్మ స్వరూపము గురించి వివరిస్తున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

కవి = అన్నీ తెలిసినవాడు, సర్వజ్ఞుడు,
పురాణం = చాలా సనాతనుడు, ఎంతో కాలం నుండి ఉన్న నాడు, ఆది అంతములు లేనివాడు.
అనుశాసితారం = అందరినీ శాసించకలగిన శక్తి కలవాడు, అందరినీ నియమించేవాడు,
అణో: = అణువు కంటే,
అణీయం = పమాణువు కంటూ సూక్ష్మమైన వాడు,
సర్వస్య = సమస్త విశ్వమునకు,
ధాతారమ్ = ఆధారభూతమైన వాడు,
అచిన్త్య రూపం = మనసుకు, బుద్ధికి, ఆలోచనలకు అందని వాడు,
ఆదిత్యవర్ణమ్ = సూర్యకాంతితో నమానమైనవాడు,
తమస: = అంధరారమునకు అంటే మనలో ఉన్న అజ్ఞానము అనే చీకటికి,
పరస్తాత్ = అవతల ఉండేవాడు, చీకటిని మించిన వాడు,
పురుషమ్ = విరాట్ స్వరూపుడు, (సహస్రశీర్షా పురుష:),
ఇవీ పరమాత్మ లక్షణాలు.

ఇంతకు ముందు శ్లోకంలో క్లుప్తంగా చెప్పిన విషయాన్ని ఇక్కడ వివరించాడు. ఈ శ్లోకంలో పరమాత్మ ఎవరు, అతని స్వరూపము ఎట్టిదిఅనే విషయాన్ని తెలిపాడు. పరమాత్మ ఎవరో ఎలా ఉంటాడో తెలిస్తేనే కదా ఆయనను స్మరిస్తాము. పరమాత్మ స్వరూపము ఆయన స్వభావము మహిమ తెలియనిది ఆయనను ఆరాధించలేము కదా!

1. ఆయన కవి అంటే అన్నీ తెలిసిన వాడు. సర్వజ్ఞుడు. ఆయనకు తెలియనిది అంటూ లేదు. ఆయనకు తెలుసుకోవలసినది అంటూ ఇంక ఏమీ మిగలదు. అటువంటి వారిని కవి అంటారు కానీ మన కవులు కాదు.

2 .పురాణ పురుషుడు వయస్సులో పెద్దవాడు అని కాదు. అంటే ఆది అంతములు లేని వాడు, ఈ ప్రపంచంలో కనిపించే అన్ని వస్తువులకు, జీవ రాసులకు పుట్టుక చావు, మొదలు, తుది ఉన్నాయి కాని పరమాత్మకకు అవి లేవు. ఆయన పుట్టలేదు. ఆయనకు మార్పులేదు. ఈ సృష్టికి ముందు నుండి ఉన్న వాడు. సృష్టి అంతం అయిన తరువాత కూడా ఉండేవాడు.

3.పరమాత్మ అందరినీ శాసించేవాడు. ఆయన శాసనమునకు లోబడి గ్రహాలు నక్షత్రాలు అన్నీ తమ తమ పరిధిలో తిరుగుతున్నాయి. ఏ మాత్రం అటు ఇటు అయినా లోకాలు తలకిందులు అవుతాయి.

4 .అణువుకన్నా సూక్ష్మమైన వాడు. అంటే పరమాణు స్వరూపుడు. ఇప్పుడు అణువును కూడామనవాళ్లు చూడగలుగుతున్నారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

కానీ అణువు కన్నా సూక్ష్మమైనవాడు అంటే కంటి తో కానీకంటితో చూడగలిగే ఇతర సాధనములతో కానీ, మనసుతో కానీ, బుద్ధిలో కానీ చూడబడనివాడు, తెలియబడని వాడు. సూక్ష్మాతి సూక్ష్మము అయినవాడు.

5. ఈ అనంత విశ్వంకంటే మించిన వాడు. ఈ అనంత విశ్వానికి ఆధారభూతమైన వాడుఅంటే ఈ సృష్టిని పెంచి పోషించేవాడు.

6. మనసుకు, బుద్ధికి అందని వాడు అంటే ఆలోచనలకు అందని వాడు, ఇంద్రియములతోతెలియబడని వాడు.అంటే ఇంద్రియములు, మనసు ఎప్పుడూ మలినం అయి ఉంటాయి. సత్వరజస్తమోగుణములతో కూడి మోహముతో కష్టబడిఉంటాయి. అటువంటి మనసుతోతెలుసుకోలేము. ఆ మనసు పరిశుద్ధం అయినపుడే తెలుసుకోగలము.

7.సూర్యుని మాదిరి స్వయం పకాశము కలవాడు. నూర్యుడు తనకు తానుగానేప్రకాశిస్తుంటాడు. సూర్యునికి ప్రకాశం ఎక్కడి నుండో రాదు.అలాగే పరమాత్మ కూడా తనకుతానుగా ప్రకాశిస్తూ, జీవుల శరీరములలో ఉండి ఆత్మస్వరూపంగా ప్రకాశిస్తుంటాడు. వాటికిచేతనత్వం కలిగిస్తుంటాడు. జీవశక్తిని ప్రసాదిస్తుంటాడు.

8. చీకటికి ఆవల ఉండేవాడు. అంటే చీకటి అంటే తెలియని వాడు. ప్రకాశం ఉన్న చోటచీకటి ఉండదు కదా. చీకటి ఉంది అంటే అక్కడ ప్రకాశం లేనట్టే, మనలో ఉన్న అజ్ఞానము అనేచీకట్లు తొలగించి జ్ఞానజ్యోతిని వెలిగించేవాడు.

ఇవీ పరమాత్మ లక్షణాలు ఇటువంటి లక్షణములు కల పరమాత్మను సాధకుడుఅనుస్మరేత్ అంటే నిరంతరము. ఏ మాత్రం విరామం, విసుగు లేకుండా స్మరిస్తూ ఉంటాడు. ద్యానిస్తూఉంటాడు.

సాధకుడు, తన మరణ సమయంలో, నిశ్చలమైన మనసుతో, తన యొక్కయోగబలము చేత కూడుకున్నవాడై, అచంచలమైన భక్తితో, తన ప్రాణములను భ్రూమధ్యమునచక్కగా నిలిపి, పైశ్లోకములో చెప్పబడిన లక్షణములు కల పురుషోత్తముని ధ్యానించి ఆయననేపొందుతున్నాడు.

10. ప్రయాణకాలే మనసాచలేన భక్త్యా యుక్తో యోగబలేన చైవ |
భ్రువోర్మధ్యే ప్రాణమావేశ్య సమ్యక్స తం పరం పురుషముపైతి దివ్యమ్ || ||

సాధకుడు పై శ్లోకములో చెప్పబడిన లక్షణములు కలిగిన పరమాత్మ స్వరూపమునుఎప్పుడు, ఎలా పొందగలడో ఈ శ్లోకములో వివరించాడు.

ప్రయాణ కాలే = ఈ శరీరమును వదిలిపెట్టే సమయంలో

భక్త్యా యుక్తో = నాయందు భక్తి కలవాడు, యుక్తుడు,

యోగబలేన = తాను అప్పటి దాకా చేసిన ధ్యానము, సమాధి మొదలగుయోగములబలముతో

అమరనాథ అమర

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

భ్రువోర్మధ్య = కనుబొమల మధ్య
సమ్యక్ = చక్కగా
ప్రాణమావేశ్య = ప్రాణములను నిలిపి
అచలేన మనసా = మనసును నిశ్చలంగా అటు ఇటు పోకుండా ఉంచుకొని
అనుస్మరాత్ = నన్ను ఏకాగ్రమైన మనసుతో చింతిస్తాడో, స్మరిస్తాడో
స = అతడు , దివ్యమ్ = దివ్యమైన
పరమ్ = పరమాత్ముడు , తమ్ ఏవ = అయిన నన్ను
ఉపైతి = పొందుతున్నాడు

పైశ్లోకంలో చెప్పబడ్డ లక్షణములు కల పరమాత్మను ఈ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టేటప్పుడు సాధకుడు, భక్తుడు ఎలా ధ్యానించాలి అనే విషయాన్ని.ఇక్కడ వివరిస్తున్నాడు. మనం జీవిత కాలంలో ఒక చోటి నుండి మరొక చోటికి ఈ శరీరంతో ప్రయాణంచేస్తుంటాము. విదేశాలకు కూడా వెళుతుంటాము. కాని మరలా వస్తుంటాము. ఎందుకంటే మనవీసా కాలం తీరిపోగానే, అక్కడ నుండి వాళ్లు తరిమేస్తారు. చుట్టాలు మూడురోజులకంటే ఎక్కువపెట్టరు. విదేశాలలో మూడునెలలకంటే ఎక్కువకాలం ఉంచరు. ఇవి అన్నీ తాత్కాలిక ప్రయాణాలుఈ ప్రయాణాలలో ఈ శరీరం మన వెంట వస్తుంది. కాని ఆఖరి ప్రయాణంలో మాత్రం ఈ శరీరంఇక్కడే ఉండి పోతుంది. సూక్ష్మశరీరం మాత్రం వెళ్లి పోతుంది. అదే ఆఖరి ప్రయాణం.

సాధారణంగా, ఈ శరీరంతో చేసే ప్రయాణాలు చేసేటప్పుడు, శరీరానికి అవసరమయ్యేదుస్తులు, అలంకరణ వస్తువులు ఆహార పదార్థాలు తీసుకొని వెళతాము. ఆఖరి ప్రయాణంలోశరీరం మనవెంటరాదు. కాబట్టి అవన్నీ అనవసరం. ఈ ఆఖరి ప్రయాణ సమయంలో సాధకుడుఏం చేయాలి అనే దానికి వివరణ కృష్ణుడు ఇస్తున్నాడు. ముందు మనసును అటు ఇటు పోకుండానిశ్చలంగా ఉంచుకోవాలి. అచంచలమైన భక్తి కలిగి ఉండాలి. అప్పటి వరకు తానుచేసిన యోగములయొక్క బలమునంతా సమీకరించుకోవాలి. తన ప్రాణములను అన్నిటినీ హృదయం గుండాసుషుమ్నా నాడి గుండా బ్రహ్మరంధ్రము వైపుకు తీసుకొని వెళ్లాలి. మరి భ్రువోర్మధ్యే అనిఎందుకుఅన్నారు అంటే ఈ సుషుమ్నానాడి భ్రూమధ్యకు అంటేనొసటి భాగానికి సమాంతరంగాఉంటుంది. మనకు కనిపించేది నొసటిభాగం కాబట్టి ఆ పదం వాడారు అని అనుకోవచ్చు అప్పుడుబ్రహ్మరంధ్రమును ఛేదించుకొని ప్రాణాలు ఉత్తమగతులు చేరుకుంటాయి. దీనినే మనవాళ్లుకపాలమోక్షము అని కూడా పిలుస్తుంటారు. ఇది సాధకులు యోగులు అనుసరించే ప్రకియ. దీనికి కావాల్సింది యోగబలము. నిష్కామయోగ బలము,ధ్యానయోగ బలము ఇవన్నీ ఈ ప్రక్రియకుతోడు రావాలి. అప్పుడే ఇవి సాధ్యము అవుతుంది.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

అవసాన కాలంలో మనసుస్థిరంగా అటు ఇటు పోకుండా ఉండాలి. ప్రాపంచికవిషయముల గురించి ఆలోచించకూడదు. అంతేకాకుండా ఆ సాధకుడు జీవితం అంతా పరమాత్మఎడల నిష్కామ భక్తి కలిగి ఉన్నాడు కాబట్టి మరణ సమయంలో కూడా అతడు అచంచలమైనభక్తితో పరమాత్మనే స్మరిస్తూ ఉంటాడు. అఖరి ప్రయాణానికి కావాల్సిందల్లా ఏకాగ్రమైన మనస్సు, అచంచలమైన భక్తి, యోగబలము, పరమాత్మ స్మరణ. కాబట్టి ఆఖరు ప్రయాణంలో ప్రాపంచికవిషయములకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వకుండా కేవలము భగవంతుని చింతనలో గడిపితే మరుజన్మమంచిది దొరుకుతుంది. ఆఖరు ప్రయాణసమయంలో కష్టం కాబట్టి జీవితం అంతా భగవంతునిధ్యానిస్తుంటే ఆఖరు క్షణాలలో కూడా అదే భావనలో ఉండే అవకాశం ఉంది. మీకు సుషుమ్నా నాడి, బ్రహ్మరంధము, భ్రూమధ్యము, ఆజ్ఞాచక్రము అనే మాటలువచ్చాయి. ఆ సుషుమ్నానాడి, ఆజ్ఞాచక్రము, భ్రూమధ్యము సమాంతరంగా ఉండటం కింద ఇవ్వబడినపటం చూచి గమనించండి మన నొసటి భాగానికి సమాంతరంగా ఆజ్ఞాచక్రం ఉంది. దానినేసుషుమ్న అని కూడా అంటారు.

Major Chakras and Nadis
for Kundalini Risings

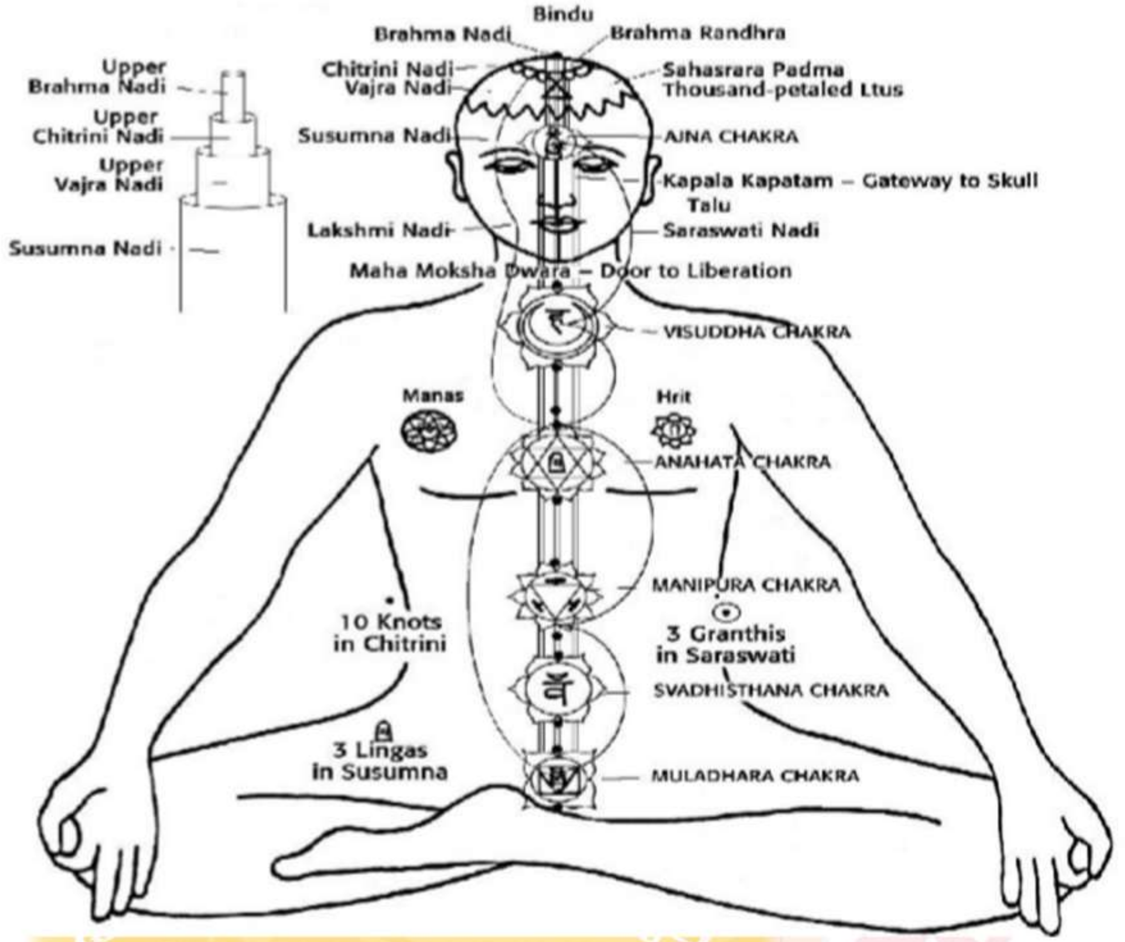

మర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

మీకు సుషుమ్నా నాడి, బ్రహ్మరంధ్రము, భ్రూమధ్యము, ఆజ్ఞాచక్రము అనే మాటలు వచ్చాయి. ఆ సుషుమ్నా నాడి ఆజ్ఞాచక్రము, భూమధ్యము సమాంతరంగా ఉండటం పైపటం చూచిగమనించండి.

యదక్షరం వేదవిదో వదన్తి విశన్తి యద్యతయో వీతరాగా:|

యదిచ్ఛన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి తత్తేపదం సంగ్రహేణ ప్రవక్ష్యే।। వేదాధ్యయనము చేసిన వారు దేనిని అయితే నాశము లేనిదిగా తెలుసుకుంటున్నారోరాగద్వేషములను వదిలిపెట్టినవారు, బాగా యోగాభ్యానము చేసిన వారు ఏ వరమ పదమునుచేరుకుంటారో, చక్కగా బ్రహ్మచర్యమును అవలంబించిన వారు అంటే బ్రహ్మ యందే తమ మనసునునిలిపిన వారు దేనిని చేరుకోవాలని నిరంతరం కోరుకుంటూ ఉంటారో, ఆ పరమపదం గురించిఇప్పుడు నీకు సంగ్రహంగా అంటే క్లుప్తంగా తెలియజేస్తాను .

శ్రద్ధగా విను. ఇక్కడ మూడు పనులు వాటి ఫలితములు గురించి చెప్పాడు కృష్ణుడు. వేదాధ్యయనము చేస్తే ఆత్మజ్ఞానము కలుగుతుంది. ఆత్మ, పరమాత్మ ఆది అంతము లేనిది గానూనాశము లేనిది గానూ తెలుసుకుంటారు. రెండవది. రాగద్వేషములు వదిలిపెట్టిన వారు పరమాత్మనుచేరుకుంటారు. మూడవది నిరంతరం బ్రహ్మలో చరించేవారు ఎల్లప్పుడు పరమాత్మను చేరుకోవాలనికోరుకుంటారు. ఆ పరమపదము గురించి సంగ్రహంగా తెలియ జేస్తాను అని అంటున్నాడు కృష్ణుడు.

దాదాపుగా ఇదే శ్లోకం కఠోపనిషత్తులో ఉంది. దానినే ఇక్కడ వివరిస్తున్నారు వ్యాసులవారు. అందుకే గీతను ఉపనిషత్ సారము అని అన్నారు. ఆ శ్లోకం ఇప్పుడు చదువుదాము.

11. యదక్షరం వేదవిదో వదంతి విశంతి యద్యతయో వీతరాగాః |
యదిచ్ఛంతో బ్రహ్మచర్యం చరంతి తత్తే పదం సంగ్రహేణ ప్రవక్ష్యే || ||

(కఠోపనిషత్ రెండవ వల్లి 15వ శ్లోకం)

అన్ని వేదములు ఏ పదము గురించి ఉపదేశిస్తున్నాయో, తపస్సు చేసేవారు దేనినిగురించి చెబుతుంటారో, దేని కొరకు సాధకులు బ్రహ్మచర్యం పాటిస్తుంటారో, "ఓం" అనే ఆ పదముగురించి నీకు సంగ్రహంగా వివరిస్తాను. పరమ పదము అంటే ఏమిటి? దాని గురించి ఇక్కడ చెప్పబోతున్నాడు కృష్ణుడుఈ పరమ పదాన్ని వేదమును చదువుకున్న వాళ్లు నాశనము లేనిదిగా తెలుసుకుంటారు. ఇక్కడకువెళ్లాలంటే కోరికలు ఉండకూడదు రాగద్వేషములు ఉండకూడదు. సుఖదు:ఖములు మొదలగుద్వంద్వములకు దూరంగా ఉండాలి. ఆ పరమ పదము పొందడానికి ఎంతో మంది బ్రహ్మచర్యముఅంటే బ్రహ్మను అనుష్టానము చేస్తుంటారు. బ్రహపదము గురించి ఎంత చెప్పినా ఇంకా మిగిలేఉంటుంది.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

మోక్షము కొరకు ప్రయత్నం చేసే వారు ఈ బ్రహ్మ పదము గురించి తెలుసుకుంటూఉంటారు. దాని లక్షణాలు కృష్ణుడు ఇక్కడ చెబుతున్నాడు.

వేదములు అధ్యయనం చేసిన వారు ఈ బ్రహ్మపదమును నాశరహితంగా వర్ణించారు. బాహ్య ప్రపంచంలోని అన్ని పదార్థాలు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు నాశనం అయ్యేవే. అంటే మార్పుచెందేవే. నాశము, మార్పులేనిది, ఎల్లప్పుడూ నిలిచి ఉండేది పరమాత్మ తత్వము ఒక్కటే. దానినే బ్రహ్మ పదముఅని అంటారు. ఈ బ్రహ్మ పదమును గురించి తెలుసుకుంటే ఇంక తెలుసుకోవలసింది అంటూఏమీ మిగలదు. ఇక్కడ అనంత మైన సుఖం శాంతి లభిస్తాయి. ఈ బ్రహ్మ తత్వమే ఓం అనేప్రణవము. అందుకే ఇది వరకు అక్షరాభ్యాసములో ఓం తో మొదలు పెట్టే వాళ్లు. ఓం గురించిబాల్యంలోనే పరిచయం చేసేవాళ్లు. ఎందుకంటే ఓం అనేది అక్షరము నాశము లేనిది. ఓం కారమేపరబ్రహ్మము. (ఇప్పుడు అక్షరాభ్యాస సమయంలో ఎబిసిడిలు రాయిస్తున్నారు. ఎబిసిడిలు వస్తే అన్నీ

వచ్చినట్టే అనేభావన. కానీ ఇంతకు ముందు అక్షరాభ్యాససమయంలో ఉపాధ్యాయుడుబాలుడిని ఒడిలో కూర్చోపెట్టుకొని బాలుడి చేయి పట్టుకొని ఓ నమః శివాయ సిద్ధం నమః అనిమూడు పంక్తులలో రాయించేవారు. ఈ మాటలలో ఓం కారంతో పాటు, గుణింతం, ద్విత్వం, పూర్ణానుస్వారం, విసర్గ, మ, య మధ్య ఉన్న తేడా, ఇవన్నీ కూడా బాలుడికి పరిచయం చేసినట్టుఅవుతుంది.) మల అటువంటి బ్రహ్మ పదమును చేరుకోవాలంటే ఎలాగ? ముందు రాగ ద్వేషములుసుఖదు:ఖాలు, కామక్రోధములు, వదిలిపెట్టాలి. అప్పుడే బ్రహ్మపదము ప్రవేశించడానికిలభిస్తుంది. కాబట్టి కోరికలు ఉన్నవారు, రాగద్వేషములు ఉన్నవారికి బ్రహ్మపదములోనికి ప్రవేశములేదు. చాలా మంది నాకు ఇంకా ఎందుకు మోక్షం రాలేదు అని అంటుంటారు కాని వారిలో ఉన్నరాగద్వేషముల సంగతి వారికి తెలియదు.

దాని తరువాత బ్రహ్మపదమును పొందడానికి నిరంతర ప్రయత్నము, అభ్యాసముచేయాలి. మనసును ఇంద్రియములను అదుపులో పెట్టుకోవాలి. ధ్యానం చేయాలి. సోమరితనముపనికి రాదు. అలసత్వము పనికిరాదు. తరువాతది బ్రహ్మచర్యము. అంటే మనకు విపరీత అర్థాలు వస్తాయి. బ్రహ్మచర్యముఅంటే స్త్రీల సంపర్కమే కాదు. మనసుతో కానీ, వాక్కుతో కానీ, శరీరముతో కానీ ప్రాపంచికవిషయములతో సంపర్కము పెట్టుకోకూడదు. ఎల్లప్పుడూ తన మనసును ఆత్మయందు లగ్నంచేయాలి. ఇతర విషయముల గురించి ఆలోచించకూడదు. ఎల్లప్పుడూ నిష్టతో, నియమంతోవేదాధ్యాయనము, శాస్త్ర అధ్యయనము చేయాలి. గురువుల వద్ద శ్రద్ధగా విద్య నేర్చుకోవాలి. ఈసమయంలో వేరే ఆలోచనలు ఉండకూడదు. అదే బ్రహ్మచర్యము. అంతే కానీ పెళ్లి చేసుకోనంతమాత్రాన ఎవరూ బ్రహ్మచారి కాలేడు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

12. సర్వద్వారాణి సంయమ్య మనో హృది నిరుధ్య చ |
మూర్ధ్న్యాధాయాత్మనః ప్రాణమాస్థితో యోగధారణామ్ || ||

13. ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్ |
యః ప్రయాతి త్యజందేహం స యాతి పరమాం గతిమ్ || ||

ఎవరైతే ఇంద్రియములు యొక్క ద్వారములను (కళ్లు, చెవులు, ముక్కు, నాలుకచర్మము. ఈ ద్వారముల గుండా విషయములు లోపలకు ప్రవేశిస్తాయి.) సంయమిస్తారో అంటేనిగ్రహిస్తారో అంటే అదుపులో పెట్టుకుంటారో, మనస్సును ఆత్మలో స్థిరంగా నిలుపుతారో, యోగాభ్యాసము చేత ప్రాణములను బ్రహ్మరంధము వద్దకు తీసుకొని వస్తారో, నిరంతరము ఓంకారమును జపిస్తూ ఉంటారో, ఈ పనులు చేస్తూ ఎవరైతే తమ దేహమును వదిలిపెడతారోఅటువంటి వారు, పరమ గతిని చేరుకుంటారు.

పరమ గతి, బ్రహ్మపదము, మోక్షము వీటిని పొందడానికి ప్రాక్టికల్ నాలెడ్జి ఇక్కడచెబుతున్నాడు కృష్ణుడు. ఇప్పటి దాకా అంత్యకాలములో చేయవలసినవి చెప్పాడు. ఇది కూడాఅంత్యకాలములోనే చేయాలి అని కాదు. జీవితాంతం నిరంతరం అవిరామంగా అభ్యానము చేయాలిఅని అర్థం.

1. ఇంద్రియ ద్వారములను మూసివేయడం.
2. మనసును ఆత్మయందు నిలపడం.
3. ప్రాణములను పైపైకి తీసుకొని వెళ్లడం. నొసటి గుండా అంటే సుషుమ్నానాడి గుండా బ్రహ్మరంధ్రందగ్గర నిలపడం. ఓంకారాన్ని జపించడం. ధ్యానించడం.

ఈ నాలుగు మార్గాల ద్వారా బ్రహ్మపదము పొందవచ్చును.

1. ఇంద్రియ ద్వారములు మూసివేయడం. అంటే బయట నుండి ప్రాపంచికవిషయములను, విషయ వాంఛలను, కామ సంబంధమైన విషయములను, లోపలకు రాకుండాచేయడం. కళ్లు మూసుకుంటాము. చెవులు ముక్కు చర్మము వీటిని మూయలేము కదా. అన్నిటికంటే నాలుక గొప్పది. అనేక రుచులు కావాలని ఆరాటపడుతుంది. జీహ్వచాపల్యము అరికట్టలేము. అందుకని నాటిని బయట విషయాలు వివకుండా, తాకకుండా నియంత్రించాలి.

ఇక్కడ సర్వేంద్రియాణి అని అన్నారు. అన్ని ఇంద్రియములను నియంత్రించాలి. కళ్లు మూసుకున్నాను అంటే లాభం లేదు. కమ్మటి వాసన రాగానే నోరు ఊరుతుంది. నాలుక దురద పెడుతుంది. అదేదో రుచి చూడాలని మనసు ఉవ్విళ్లూరుతుంది. కాళ్ల గజ్జెల చప్పుడు, చేతి గాజుల చప్పుడు, కిలా కిలా నవ్వులు వినగానే మనసు అటువైపు పరుగెడుతుంది. చల్లని గాలి ఒంటి తగలగానే ఒళ్లు జివ్వుమంటుంది. వీటి నన్నింటినీ నియంత్రించాలి.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

తరువాత మనసును ఆత్మలో నిలపాలి. అంటే మనసును అటు ఇటు పోనీయకుండా ఆత్మదగ్గరకు చేర్చాలి. దీనికి చాలా శ్రమ పడాలి. ఇంద్రియాలైనా మాట వింటాయేమో గానీ మనసు మాట వినదు. తరువాత ప్రాణములను అంటే ప్రాణవాయువులను భ్రుకుటి స్థానం అంటే సుషుమ్నానాడి గుండా బ్రహ్మరంధవద్దకు తీసుకొని వెళ్లాలి. ఇవి యోగులకే సాధ్యం. ఇదంతా అయిన తరువాత ఏం మంత్రం జపించాలి అంటే ఒకటే మంత్రం ఓంకారము. దానినే ప్రణవము అంటారు. ఈ ఓంకారాన్ని ఉచ్చరించాలి. దీనికి లెక్కపెట్టనవసరం లేదు **108**, **58** లేక **10** ఇలా లెక్కలు లేవు. మామనుస్మరన్ మాటిమాటి కీ జపం చేయాలి. ఓంకారము అర్థం తెలుసుకోవాలి. దానిని అనుసరించాలి. ఈ విధంగా చేస్తే పరమ పదమును చేరుకొనే అవకాశం ఉంది. అని ఈ రెండు శ్లోకములలో చెప్పాడు పరమాత్మ.

ఈ శ్లోకంలో మనకు ఒక కొత్త పదం పరిచయంచేసాడు వ్యాసుడు. "ఓం ఇతిఏకాక్షరం బ్రహ్మ" అంటే ఓం అనే ఒకే ఒక అక్షరం బ్రహ్మ స్వరూపము. ఈ ఓంకారము నకు ఆకారము లేదు. అది శబ్దము. అదే బ్రహ్మము కాబట్టి ఓంకారమును శబ్దబ్రహ్మము అని కూడా అంటారు. ఉపాసనలు రెండు రకాలు అని చెప్పుకున్నాము. అవే సగుణోపానన. నిర్గుణో పాసన సగుణోపాసనలో ఏకాగ్రత, లక్ష్యము. కుదరడానికి మనము ఏదో ఒక మూర్తిని ఎదురుగా పెట్టుకొని ఉపాసిస్తాము. అది విష్ణువు కావచ్చు శివుడు కావచ్చు, లేక రాముడు, కృష్ణుడు, పద్మనాభుడు- రంగనాధుడు, నటరాజు, ఆంజనేయస్వామి, వినాయకుడు, దుర్గ, లక్ష్మీ, లలిత, ఏదైనా కావచ్చు. పురాణాలలో ఆయామూర్తులు ఎలాఉండాలి అనే విషయాన్ని స్పష్టంగా తెలియజేసారు. విష్ణువు పీతాంబరధారి, శంఖు చక్రములు, వనమాల, శ్రీవత్సము, కౌస్తుభం, తలమీద కిరీటం పద్మపత్రనయనం ఇలాగా. కాకపోతే మనము ఉపాసించే దేవుళ్లు, దేవతలు మనకంటే గొప్పవాళ్లు, శక్తిమంతులు గా ఉండాలి కాబట్టి, మనకురెండు చేతులు ఉంటే వారికి నాలుగు చేతులు కల్పించాము. మనకు లేని ఆయుధాలు వారికి సమకూర్చాము. మనము చూస్తేనే భయపడే పులి, సింహము, గరుడుడు, మొదలగు వాటిని వారికి వాహనములుగా అమర్చాము. మనకంటేగొప్పవాళ్లు, శక్తిమంతులుగా మన దేవుళ్లను, దేవతలను తీర్చిదిద్దాము.

ఈ విగ్రహాలన్నీరాతితో చేయబడ్డాయి. అంటే శిలావిగ్రహాలు, వాటిని దేవాలయాలలో ప్రతిష్టించి పూజలు నిర్వర్తించాము. దేవాలయాలలో దేవుడు, దేవతలు ఉన్నారని నమ్మకంతోప్రతిరోజూ వెళ్లి దేవతారాధనలు, ఉపాసనలు చేయడానికి అలవాటు పడ్డాము. అలా ప్రాథమిక స్థితిలో సగుణోపాసన చేయడం మొదలుపెట్టాము. (ఈ రోజుల్లో సగుణోపాసనలో విగ్రహారాధన శివలింగ ఆరాధన రెండూ జరుగుతున్నాయి.)

ఏ దేవతను, ఏ దేవుడిని విగ్రహ రూపంలో పూజించినా ఆ విగ్రహాలన్నీ రాతితో చేయబడ్డవే. వాటికి మూలము ఏ ఆకారము లేని రాయి అని గ్రహించారు కొందరు. అందరిలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నట్టు,

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఎన్ని ఆభరణములు ఉన్నా అందులో ఉండే పదార్థము బంగారమే అన్న విషయాన్ని అర్థం చేసుకున్నాము. కాబట్టి శిలను ఏదో ఒక ఆకారములో మలిచి పూజించేకన్నా ఏ ఆకారము లేని శిలను పూజించడం మంచిది అని కొంత మంది తలవడం వలన సాలగ్రామ పూజ, శివలింగము ఆవిర్భవించాయి. శివ అంటే ఆనంద స్వరూపము. లింగము అంటే గుర్తు, ఆనందమునకు గుర్తు. అంటే పరమాత్మ ఆనందస్వరూపుడు. దానికి గుర్తు శివలింగము అనే భావనతో శివలింగమును పూజించడం మొదలయింది.

మానవుడు అక్కడి నుండి ఇంకా ఉన్నత స్థితికి చేరుకున్నాడు. జ్ఞానము ఇంకా ఇంకా పెంపొందింది. పరమాత్మ నిరాకారుడు, నిర్గుణుడు అనే స్థితికి చేరుకున్నాడు. పరమాత్మ తనలోనే ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు అని తెలుసుకున్నాడు. కళ్లు మూసుకొని తనలో ఉన్న ఆత్మస్వరూపుడైన పరమాత్మను ధ్యానించడం ప్రారంభించాడు. ప్రాణాయామం అభ్యసించాడు. అలా చేయడానికి ప్రతిమను కానీ, లింగాకారమును కానీ కాకుండా, శబ్దమును ఆసరాగా తీసుకున్నాడు. అదే ఓం అనే శబ్దము. ఓం ఇతి ఏకాక్షరం బ్రహ్మ అంటే ఓం అనే అక్షరము బ్రహ్మ స్వరూపము అని తెలుసుకున్నాడు. ఆ పరబ్రహ్మ ఓంకారంగా ప్రకటితమౌతున్నాడు అని గ్రహించాడు. బ్రహ్మ స్వరూపము, శబ్దబ్రహ్మము అయిన ఓంకారమును ఉచ్ఛరిస్తూ సహజంగా ప్రాణాయామం చేయడం మొదలు పెట్టాడు.

అందుకే మన పూజలలో ప్రతి నామము ముందు ఓం అని చదువుతాము. గాయత్రీమంత్రము కూడా ఓం తో మొదలు అవుతుంది. ప్రతి మంత్రము ఓంతోనే ప్రారంభం అవుతుంది. ఒక విషయాన్ని "నేను అంగీకరించాను" (ఇంగ్లీషులో యస్ అనడం) అనడానికి ఓం అని పలకడం ప్రత్యామ్నాయంగా అంగీకరించారు. అవసాన దశలో ఏ నామము జపించే స్థితిలో లేకపోయినా, ఓంకారము సులభంగా జపించవచ్చు ఓం అంటే అన్ని నామాలు అందులో ఇమిడి ఉన్నాయి. ఓం కారము బహ్మస్వరూపము కాబట్టి ఓంకారము జపిస్తే అన్ని దేవుళ్లను ఉపాసించినట్టే అందుకే ఓం కారమునకు అంతటి పాముఖ్యము లభించింది.

ఆ ఓంకారము అనే పరబహ్మ గురించి ఈ శ్లోకంలో వివరించాడు కృష్ణుడు. అటువంటి పరబ్రహ్మ స్వరూపమైన ఓంకారాన్ని ఏకాగ్రమైన మనస్సుతో స్మరిస్తూ, జపిస్తూ, అంత్యకాలంలో ఈ శరీరాన్ని విడిచిపెడితే, అటువంటి సాధకుడు పరమ గతిని పొందుతాడు. అతడికి పునర్జన్మ ఉండదు అని పరమాత్మ వివరించాడు.

14. అనన్యచేతాః సతతం యో మాం స్మరతి నిత్యశః |
తస్యాహం సులభః పార్థ నిత్యయుక్తస్య యోగినః || ||

ఓ పార్థా! ఎవరైతే తనచిత్తమును అటు ఇటు పోనీయకుండా నా యందే లగ్నం చేసి, నన్నే నిత్యము స్మరిస్తూ ఉంటాడో, అటువంటి యుక్తుడైన యోగికి నేను సులభంగా లభిస్తాను.

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఈ శ్లోకంలో పరమాత్మ తాను భక్తుడికి ఏపరిస్తితులలో వశం అవుతాడో తెలియజేస్తున్నాడు. మోక్షం పొందడం, భగవంతుని సాక్షాత్కారం కలగటం చాలా కష్టం అని మానవులు అనుకుంటూ ఉంటారు. కాని చేయవలసిన పద్ధతిలో చేస్తే అది కూడా సులభమే అంటున్నాడు పరమాత్మ. ఏదైనా మొట్ట మొదట కష్టంగా కనిపిస్తుంది. అభ్యాసంతో అది సులభము అవుతుంది. అందుకే అభ్యాసము కూడా ఒక యోగంగా అభివర్ణించాడు పరమాత్మ ముందు భక్తుడు అనన్య చేతసా అంటే మనసులో ఇతరములైన కోరికలు, చింతనలు, పెట్టుకోకూడదు. మనసును భగవంతుని భావనలతో నింపి వెయ్యాలి. మనసంతా భగవంతుని భావనలతో నిండితే ఇతర చింతనలకు తావు వుండదు. మనసు "హౌస్ ఫుల్" బోర్డు పెడుతుంది. మనసు ఇతర విషయ వాంఛల మీదికి పరుగెట్టదు. కాని సాధారణ మానవుల మనసు ఎక్కువగా అన్య చిత్తము అవుతుంది అంటే ఇతర విషయాల మీదికి పరుగెడుతుంది కానీ అనన్య చిత్తము అంటే మనసు ఎల్లప్పుడూ ఒక్క భగవంతుని మీదనే లగ్నం అయిఉండాలి. ప్రతిరోజూ అభ్యాసం వలననే అది సాధ్యం అవుతుంది.

కొందరు దేవుడి ముందుకూర్చుంటారు. కాసేపుపూజ చేస్తారు, ఇంతలో ఎవరో పిలుస్తారు. చటుక్కున లేచి వెళతాడు. మరలా వచ్చి కూర్చుంటాడు. మరలామరొక పిలుపు లేక సెల్ మోగుతుంది. కాసిపుమాట్లాడి మరలా పూజమొదలెడతాడు. ఇది కూడా అనన్య చిత్తము కాదు. అందుకే సతతం అని వాడాడు. ఎల్లప్పుడూ అని అర్థం. అనన్య చిత్తము కలవాడే భక్తుడు అంటే విభక్తము కాని వాడు. పరమాత్మనుండి వేరుకాని వాడు. తనకు పరమాత్మకు భేదము లేదు అని అనుకొనేవాడు. అహం బ్రహ్మస్మిఅనుకుంటూ పరమాత్మలో మమేకం అయ్యేవాడు. అంతే కానీ రోజూ దేవాలయానికి వెళ్లి కొబ్బరికాయకొడితే భక్తుడు కాడు.

పరమాత్మ మరొక పదం కూడా వాడాడు. నిత్యశ: అంటే ఏదో ఒక రోజు చేయమని కాదు. నిత్యము చేయాలి. నిత్యము, ఎల్లప్పుడు మనసంతా భగవంతుని మీదనే లగ్నం చేయాలి. ఇతర విషయముల మీద లగ్నం చేయకూడదు. కాని ఒకే సారి ఇలా చేయడం కుదరదు కాబట్టి ప్రతిరోజూ కాసేపు ఈ విధంగా అభ్యాసం చేస్తే, చంచలమైన మనసు నిత్యము అంటే ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని మీద లగ్నం అయ్యే అవకాశం ఉంది. అటువంటి సాధకుడికి భగవంతుడు మన వెంటనే ఉంటాడు. పరమ శాంతి కలుగుతుంది. దు:ఖమే ఉండదు. అందుకే తస్య అహం సులభ: అంటే అటువంటి సాధకుడికి నేను సులభంగా లభిస్తాను. అటువంటి సాధకుడు నన్ను పొందడం భగవంతుని మీద లగ్నం అయ్యే అవకాశం ఉంది. అటువంటి సాధకుడికి భగవంతుడు మన వెంటనే ఉంటాడు. పరమ శాంతి కలుగుతుంది. దు:ఖమే ఉండదు. అందుకే తస్మ అహం సులభ అంటే అటువంటి సాధకుడికి నేను సులభంగా లభిస్తాను. అటువంటి సాధకుడు నన్ను పోందడం సులభం. పరమాత్మ ను పొందడం అత్యంత సులభం ఏమీ కష్టం కాదు అని పరమాత్మ మనకు హామీ ఇస్తున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఇక్కడ ఇంకొక విషయం కూడా ఉంది. దేవతలు పక్కనే రాక్షసులు ఉంటారు. మంచి పక్కనే చెడు ఉంటుంది. రాముడి పక్కనే రావణాసురుడు ఉంటాడు. ఇది లోక సహజం కాబట్టి కాసేపు మనను పరమాత్మ మీద లగ్నం చేయగానే వెంటనే చెడు ఆలోచనలు ఇతర ఆలోచనలు మనసును చుట్టుముట్టి తమ వంక లాక్కుంటాయి. ఈ విషయంలో సాధకుడు చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. ఏ పని చేస్తున్నా మనసు పరమాత్మ యందు లగ్నం చేస్తే ఈ బాధ తప్పుతుంది. అందుకే నిత్యయుక్తస్య అని కూడా అన్నారు. నిత్యము యుక్తమైన మనసుతో పరమాత్మను ధ్యానం మననం చేయాలి. అప్పుడే భగవంతుని సులభంగా పొందగలము.

15. మాముపేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయమశాశ్వతమ్ |
నాప్నువంతి మహాత్మానః సంసిద్ధిం పరమాం గతాః || ||

ఒక సారి పరమ గతిని పొందిన మహాత్ములు, దు:ఖములకు ఆలయమైన అశాశ్వతము అయిన ఈ పునర్జమ్మను మరలా మరలా పొందరు. సాధకుడు తన నిరంరత సాధనల ఫలితంగా పరమాత్మను పొందగలిగాడు. తరువాత ఏం జరుగుతుంది అంటే ఒకే సమాధానం.. నిరంతర సుఖము, శాంతి కలుగుతుంది. దు:ఖభూయిష్టమైన పునర్జన్మ ఉండదు. ఎల్లప్పుడూ సుఖము, శాంతితో ఉంటాము. దైవసాక్ష్యాత్కారము పొందనంతవరకు పుట్టడం చావడం, సుఖ దుఃఖాలు అనుభవించడం, సంసారము, అందులో బాధలు ఇవన్నీ అనుభవించాలి. మనకుపూర్వజన్మ స్మృతి లేకపోవడం మన అదృష్టం. లేకపోతే ఈ జన్మబాధలే కాకుండా పూర్వజన్మబాధలు కూడా భరించాల్సివచ్చేది.

కాని కొంతమందికి ఈ దుఃఖాలుసుఖాలు అనుభవించడంలోనే సుఖం ఉంటుంది. ఈ మానవ జన్మలో ఇన్ని సుఖాలు ఉన్నాయి కదా. హాయిగా అనుభవించక జన్మలేకపోవడం ఏమిటి! జన్మ, శరీరం ఉంటేనే కదా మరలా మరలా యవ్వనం వచ్చేది సుఖాలు అనుభవించేది అని అంటూ ఉంటారు. కాని ఇక్కడే ఒక చిక్కు ఉంది. మరు జన్మ అంటే ఎలా ఉంటుంది. మనం కోరినట్టు ఉండదు. దాని ఇష్టం వచ్చినట్టు వస్తుంది. వచ్చిన జన్మను అనుభవించాలి. అది మానవ జన్మ అని అనలేము కదా, ఏజన్మలఅయినా కావచ్చు కాబట్టి జన్మను దు:ఖాలయము అని అన్నాడు.

ఈ దు:ఖాలయము ఎక్కడ ఉంది? ఊళ్లోకానీ, ఉరి బయట గానీ శివాలయం, రామాలయం, విష్ణ్వాలయము, అమ్మవారి ఆలయము ఉంటాయని మనకు తెలుసు కానీ ఈదు:ఖాలయము ఎక్కడ ఉందంటే అది మనశరీరమే అని కృష్ణుడుచెప్పాడు. ఈ శరీరంతో ఏం అనుభవించినా తుదకు అది దుఃఖంతోనే అంత్యం అవుతుంది. అందుకే ఈ జన్మను, జన్మతోవచ్చే శరీగాన్ని దుఃఖాలయం అని చెప్పాడు కృష్ణుడు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

పోనీ మంచి జన్మ వచ్చింది, మానవులలో మాంచి ధనవంతుల ఇంట్లో పుట్టాము అనుకుందాము. అది అశాశ్వతమ్ అంటున్నాడు కృష్ణుడు. ఎందుకంటే ధనం ఉంటే అహంకారము మదము ఎక్కువ అవుతుంది. తనకు ఎదురులేదు అనుకుంటాడు. అంటే ఆ జన్మలో చేయరాని పనులు, చేయకూడని పనులు, అక్రమాలు, అన్యాయాలు చేస్తాడు. వాటి ఫలం అనుభవించడానికి మగరలా మరోజమ్మ. మరలా అదే జన్మ వస్తుందని నమ్మకం లేదు. ధనవంతుడిగా తాను చేసిన పాపకర్మల ఫలితంగా ఏదో ఒక నీచజన్మ వస్తుంది.

పోనీ ధనవంతుడిగా పుట్టి సుఖపడతాడా అంటే అదీ లేదే. నిరంతరం టెన్షన్లు ఎంత మంది ధనవంతులు మనశ్శాంతి కోసం ఆరాటపడుతున్నారో మనం చూస్తున్నాము. (నిన్నజరిగిన విషయం. ప్రపంచంలోనే అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన సత్యం అధినేతకు, ఆయన చేసిన అన్యాయాలు, అక్రమాల ఫలితంగా, 7 ఏళ్లు జైలుశిక్ష వేసారు. అంతటి మేధావి, ధనవంతుడు తీవ్రమైన అశాంతికి గురి అయ్యాడు) కాబట్టి ఏ జన్మఅయినా దు:ఖములతో కూడుకున్నది.

అశాశ్వతము అంటే ఆ జన్మలో వచ్చిన ధనము, ఆస్తులు అంతలోనే పోవచ్చు అప్పుల్లో కూరుకుపోవచ్చు ధనం శాశ్వతం కాదు కదా. చంచలమైనది. అప్పుడుకూడా దు:ఖములు తప్పవు. పోనీ ప్రాపంచిక సుఖములు స్త్రీసుఖములు శాశ్వతమా అంటే అవీ కావు. కాసేవు సుఖం నిరంతర దు:ఖంగా పరిణమిస్తుంటాయి. పోనీ పదవి శాశ్వతంగా ఉంటుందా అంటే అదీ లేదు. ఈ రోజు ఉ న్నపదవి రేపు ఉదయానికి ఉంటుందో లేదో తెలియదు.

కాబట్టి భగవానుడు జన్మను దు:ఖాలయము, అశాశ్వతము అని అన్నాడు. మరలా పునర్జన్మ లేకుండా ఉండటమే ఉత్తమం. కాబట్టి కాస్త కష్టమైనా భక్తి,జ్ఞాన,వైరాగ్యాలను అలవరచుకొని ధ్యాన యోగం అభ్యసించి మరలా జన్మలేకుండా చేసుకోవడమే ఉత్తమం . అటువంటి వారిని మహాత్ములు అని అన్నాడు పరమాత్మ. ఆ మహాత్ముల స్థితికి చేరుకోవడానికి అందరం ప్రయత్నించాలి. పూర్వకాలంలో ఎందరో ఈ మన మహాత్ముల స్థితికి చేరుకున్నారు. ఎవరైనా మహాత్ములు కావాలని కోరుకుంటారే కానీ అల్పుడు కావాలని కోరుకోరు కదా! ఒక వ్యక్తి మహాత్ముడు కావాలంటే అసత్యం వదిలి సత్యం పలకాలి. ప్రాపంచిక విషయములను వదిలిపెట్టి మనసు నిర్మలంగా ఉంచుకోవాలి. నిరంతరం దైవచింతన చేయాలి. మనసంతా భగవంతుని స్మరణతో నిండి పోవాలి. వాడే మహాత్ముడు. అటువంటి వారికి మరలా పునర్జన్మ ఉండదు. ఈ మహాత్మ పదము ఎవరికి వారు పొందాలి కానీ భారత రత్న మాదిరి ఒకరు ఇచ్చేదికాదు కాబట్టి అందరు అభ్యాసముతో జన్మరాహిత్యమును పొందాలి. అదే మానవుని పరమ లక్ష్యం.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

16. ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాః పునరావర్తినోఽర్జున |
మాముపేత్య తు కౌంతేయ పునర్జన్మ న విద్యతే || ||

ఓ కౌంతేయా! మనము నివసించే భూలోకము నుండి, బ్రహ్మలోకము వరకు ఉన్న అన్ని లోకములు మహాప్రళయం కాలంలో నశించి పోయేవే. మరలా పుట్టేవే. ఏవీ శాశ్వతము కావు. పరమాత్మ తత్వము ఒక్కటే సత్యము. కాబట్టి ఆ పరమాత్మనుపొందితే తిరిగి జన్మ ఉండదు. మనకు పునర్జన్మ అంటే ఈ భూమి మీద పుట్టడం అనే మనకు తెలుసు. పరమాత్మ ఏది కూడా శాశ్వతం కాదు. అన్నీ అశాశ్వతమే అని అంటున్నాడు. అదేమిటంటే... మనము మూడు లోకాల గురించే తెలుసుకున్నాము. అవి భూలోకము భువర్లోకము అంటే అంతరిక్షము సువర్లోకము అంటే స్వర్గలోకము. ఇవి కాక పైన ఆరు కింద ఆరు లోకాలు ఉన్నాయి. అవే భూలోక, భువర్లోక, సువర్లోక, మహర్లోకము, జనలోకము, తపోలోకము, సత్యలోకము. అలాగే కింద రూడా భూతలము, అతలము, వితలము, సుతలము, మహాతలము, రసాతలము, పాతాళము భూలోకము కలిపి పైన ఏడు కింద ఏడు లోకాలు ఉన్నాయి. వీటిన్నటి కంటే ఉత్తమమైనది పరమ పదము.

ఈ పదునాలుగు లోకాలు కూడా అశాశ్వతములు. అంటే బ్రహ్మలోకము కూడా అశాశ్వతము అని ఈ శ్లోకంలో చెబుతున్నాడు. బహ్మలోకము మొదలు కొని అన్ని లోకములు కూడా శాశ్వతములు కావు. ఏ లోకమునకు పోయినా మరలా పునర్జన్మ తప్పదు.
ఈ బ్రహ్మలోకముతో సహా ఈ లోకాలు అన్నీ దేశము (స్పేస్) కాలము(టైమ్) లరుకు లోబడి ఉంటాయి. దానినే "లిమిటెడ్ బై టైమ్ ఎండ్ స్పేస్"అని అంటారు. మనం అంతా కూడా దేశ కాలములకు లోబడిఉన్నాము. మనమునిలబడితే 2 అడుగులు పొడుగు, 2 అడుగులు వెడల్పు, 6 అడుగులు ఎత్తు మొత్తం 24 ఘనపు అడుగులు. ఎక్కడకు పోయినా మనం ఆక్రమించేది ఈ 24 ఘనపుఅడుగులే. మనం ఈ 24 ఘ.అ. గులకు పరిమితం అయిఉన్నాము. అలాగే మనం అందరం 100 ఏళ్లకన్నా ఎక్కువ కాలం బతకడంలేదు. ఎక్కడో ఒక చోట 100 ఏళ్లు దాటుతున్నారు కానీ సాధారణంగా మన కాలపరిమితి 100 ఏళ్లు. కాబట్టి మనం అందరం కాలమునకు, దేశమునకు పరిమితము. జన్మ ఎత్తిన అందరూ ఈ దేశకాలములకు లోబడిఉంటారు. కాని పరమ పదమును పొందిన వాడికి దేశకాలములతో నిమిత్తం లేదు. ఎందుకంటే వాడు మరలా జన్మ ఎత్తడు.

ఈ పదునాలుగు లోకములలో భూలోకము కర్మలోకము, మిగిలినవి అనుభవ లోకములు. అంటే కర్మలు చేయడం, వాటి ఫలములను అనుభవించడం, మరలా కర్మలు చేయడం కర్మ అనుభవం రెండు లేని లోకము పరమ పదము. అక్కడ శాశ్వతానందము తప్ప మరొకటి లేదు. అటువంటి వాడికి పునర్జన్మ, దాని వలన కలిగే శరీరము, దేశము, కాలము, కర్మ, అనుభవము అంటూ ఏమీ ఉండవు. అన్నిలోకాలు నశించిపోయినా పరమ పదము నశించదు. ఆ పరమపదము పొందితే మరలా జన్మ ఉండదు.

అమరనథ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

17. సహస్రయుగపర్యంతమహర్యద్బ్రహ్మణో విదుః |
రాత్రిం యుగసహస్రాంతాం తేఽహోరాత్రవిదో జనాః || ||

వేయి యుగములు గడిస్తే బ్రహ్మ కు ఒక పగలు, అలాగే వేయి యుగమలు గడిస్తే బ్రహ్మకు ఒక రాత్రి. ఈ విధంగా కాలపరిమాణమును ఎవరు తెలుసుకుంటారో, వారు బ్రహ్మయొక్క రాత్రింబగళ్లు గురించి బాగా తెలుసుకోగలరు.
కిందటి శ్లోకంలో బ్రహ్మలోకం కూడా శాశ్వతం కాదు అని చెప్పిన కృష్ణుడు బ్రహ్మకు కూడా మన మాదిరే రాత్రి పగలు ఉన్నాయి అని తెలియజేసాడు. అంటే బ్రహ్మలోకంలో కూడా కాలము ప్రవర్తిస్తూ ఉంటుంది. కాలమునకు లోబడినది ఏదీ శాశ్వతము కాదు అని అంతరార్థము దీని గురించి కొంచెం వివరంగాతెలుసుకుందాము.

క్రిందటి శ్లోకంలో బ్రహ్మ లోకము గురించి చెప్పాడు కాబట్టి దాని గురించి కాస్త వివగణ ఇస్తున్నాడు. ఈ బ్రహ్మలోకంలో అంటే సత్య లోకంలో బ్రహ్మగారు ఉంటారు. బ్రహ్మగారికి వేయి యుగములు గడిస్తే ఒక పగలు అవుతుంది. మరలా వేయి యుగములు గడిస్తే ఒక రాత్రి అవుతుంది.ఈ విధంగా రెండు వేల యుగములు కలిస్తే బ్రహ్మగారికి ఒక రోజు. బ్రహ్మ కాలమానము ఇది అని తెలుసుకోవాలి. ఇక్కడ ఒక వివరణ.

మనకు నాలుగు యుగములు ఉన్నాయి. అవి కృత యుగము, త్రేతాయగము ద్వాపర యుగము, కలి యుగము. ఇటువంటి యుగములు వేయియుగములు గడిస్తే బ్రహ్మగారికి ఒక పగలు, వేయి యుగములు గడిస్తే బ్రహ్మగారికి ఒక రాత్రి అని అర్థము. అంటే రెండు వేల యుగములు కలిస్తే బ్రహ్మగారికి ఒక రోజు అని అర్థం. అటువంటి రోజులు 360 అయితే బ్రహ్మకు ఒక సంవత్సరం. అటువంటి సంవత్సరములు 100 బ్రహ్మగారి ఆయుర్దాయము అంటే ఏడు కోట్ల ఇరవై లక్షల యుగాలు అన్నమాట. యుగానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు అనేది, అవి దేవ సంవత్సరాలా లేక భూభ్రమణం బట్టి కలిగే సంవత్సరాలా అనే సందేహం వస్తుంది. ఎందుకంటే మనకు ఒక సంవత్సరం గడిస్తే దేవతా గణాలకు, పిత్యగణాలకు ఒక రోజుతో సమానము. (అందుకే మనం ప్రతి సంవత్సరం పితరులకు శ్రాద్ధం పెడతాము. అంటే వాళ్లకు ప్రతిరోజూ భోజనం పెట్టడం అన్నమాట!).

ఏది ఏమయినా బ్రహ్మ దేవుడు, బ్రహ్మలోకము కూడా శాశ్వతము కాదు, బ్రహ్మగారి అయుర్దాయము కూడా సంవత్సరముల లెక్కకు లోబడి ఉంది, బ్రహ్మగారు కూడా కాలమునకు అతీతుడు కాడు అని తెలుసుకుంటే చాలు. కాబట్టి బ్రహ్మకు కూడా ఆది అంతము ఉన్నాయి అని తెలుస్తూ ఉంది. బ్రహ్మలోకముకూడా కాలమునకు లోబడి ఉంటుంది. బ్రహ్మలోకమే కాలమునకు లోబడిఉన్నప్పుడు మిగిలిన లోకముల గురించి చెప్పపని లేదు. అన్నీ కాలమునకు లోబడిఉంటాయి.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

కాలమునకు లోబడి ఉన్న ప్రతిదీ పుట్టుక చావు కలిగి ఉంటాయి. పుట్టుక చావు ఉన్నవి శాశ్వతము కావు. కాబట్టి బ్రహ్మలోకము కూడా శాశ్వతము కాదు. ఇంక ఈ బ్రహ్మలోకము ఎలా పని చేస్తుంది అన్న విషయం ఇక్కడ వివరిస్తున్నాడు.

18. అవ్యక్తాద్వ్యయక్తయ: సర్వాః ప్రభవన్త్యహరాగమే|
రాత్ర్యగమే ప్రలీయస్తే తత్రైవావ్యక్తసంజ్ఞకే।।

బ్రహ్మదేవునికి పగలు ప్రారంభం అయినవుడు అవ్యక్తమైన ప్రకృతి వ్యక్తము అవుతుంది. బ్రహ్మదేవునికి రాత్రి కాగానే వ్యక్తమైన ప్రకృతి అంతా అవ్యక్తంగా మారి పోతుంది. బ్రహ్మలోనుండి బయటకు వచ్చిన సృష్టిమరలా ఆయనలోనే లీనం అవుతుంది.

బ్రహ్మ నిద్ర లేవగానే సృష్టి మొదలవుతుంది. బ్రహ్మ నిద్రపోగానే సృష్టి అంతా ఆయనలో లీనం అవుతుంది. మనం రాత్రి కాగానే కళ్లు మూసుకొని నిద్రపోతాము. మనం చూసే ఈ ప్రకృతి అంతా మనలో లీనం అయి పోతుంది. పొద్దుటే కళ్లు తెరవగానే మన ఎదుట కనపడుతుంది. అంటే పొద్దుటే కళ్లు తెరిస్తే సృష్టి, రాత్రి కళ్లు మూసుకుంటే లయము. మనకూ అంతే బ్రహ్మగారికి అంతే. బ్రహ్మగారికి పగలు మొదలవగానే ప్రకృతి నుండి సర్వ ప్రాణులు పుడతాయి. రాత్రి కాగానే సర్వప్రాణులు ప్రకృతిలో లీనం అవుతున్నాయి.

19. భూతగ్రామః స ఏవాయం భూత్వా భూత్వా ప్రలీయతే |
రాత్ర్యాగమేఽవశః పార్థ ప్రభవత్యహరాగమే || ||

ఓ అర్జునా! కర్మలతో కూడిన ఈ జీవకోటి బ్రహ్మయొక్క పగలు మొదలు కాగానే పుడుతున్నారు అంటే జన్మలెత్తుతున్నారు. బ్రహ్మకు రాత్రి కాగానే బ్రహ్మలో లీనం అవుతున్నారు. మరలా బ్రహ్మకు ఉదయం కాగానే మరలా సృష్టి మొదలవుతూ ఉంటుంది. జనన మరణాలు మొదలవుతాయి.

బ్రహ్మదేవుని పగలును ఒక కల్పము అంటారు. మనం శ్వేత వరాహ కల్పంలో ఉన్నాము. ఈ కల్పము 14 మన్వంతరములుగా విభజింపబడింది. మనం ఏడవ మన్వంతరము అనగా వైవస్వత మన్వంతరములో ఉన్నాము. బ్రహ్మకు రోజు మొదలవగానే సృష్టి మొదలవుతుంది. రాత్రి కాగానే బ్రహ్మలో లయం అవుతుంది. రాత్రి కాగానే లయం అయిన ప్రాణులే మరునాడు సృష్టించబడతాయి. వారి వారి కర్మలను, కర్మ వాసనలను బట్టి ప్రాణులు పుడుతూ చస్తూ ఉంటారు. ఇదే జనన మరణ చక్రము అంటే కొత్తగా సృష్టి ఏమీ జగగదు. రాత్రి కాగానే ప్రాణులు అన్నీ బ్రహ్మలోకి లీనం అవుతాయి.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

పొద్దుట కాగానే అవి అన్నీ బ్రహ్మ లోనుండి బయటకు వస్తాయి అంటే అన్ని ప్రాణులు తమ తమ స్థూల శరీరములను వదిలిపెట్టి సూక్ష్మశరీరాలతో ఉంటాయి. బీజరూపంలో ఉంటాయి. కంటికి కనిపించవు. అంటే మానవులుకూడా మరణించగానే స్థూల శరీరం కాలుస్తాము లేక పూడుస్తాము. కాని జీవుడు సూక్ష్మశరీరంగా ఉంటాడు. మరలా జన్మ ఎత్తినపుడు స్థూల శరీరంగా కనపడతాడు. ఈ రహస్యమే ఇక్కడ చెప్పబడింది. (మా ఇంటి పక్కన పెద్ద ఖాళీస్థలం ఉంది. ఎండా కాలంలో ఆ స్థలంలో ఒక్క మొక్కకూడా ఉండదు. అంతా మట్టి దిబ్బలాగా ఉంటుంది. వానాకాలం రాగానే, వర్షాలు పడగానే, ఎవరూ విత్తనాలు వేయకుండానే, అనేక రకాలైన మొక్కలు మొలుస్తాయి. నిలువెత్తు చెట్లు అవుతాయి. మరలా మేనెలలో ఆ చెట్లు ఏమవుతాయో తెలియదు. మరలా మట్టిదిబ్బగా మారిపోతుంది.. అంటే మండు వేసవిలో ఈ చెట్లన్నీ బీజరూపంలో అవ్యక్తంగా భూమిలో ఉన్నాయి. వానాకాలంలో మొక్కలు చెట్ల రూపంలో వ్యక్తం అయ్యాయి. అలాగే ఈ ప్రకృతి కూడా. ఇది కేవలం చిన్ని ఉదాహరణ.)

ఈ వ్యక్తి, అవ్యక్తములు, జనన మరణములు, జీవుని ఇష్ట ప్రకారం జరగదు. అతడు చేసిన కర్మల వాసనలను బట్టి జరుగుతూ ఉంటుంది. అందుకే అవశ: అని అన్నారు. ఈ జన్మ ఎత్తడం ఎవరి వశంలో లేదు. ఎవరి ఇష్టం బట్టి జరగదు. వారి వారి పూర్వజన్మవాసనలను బట్టి జరుగుతూ ఉంటుంది. అలా కాకపోతే అందరూ మంచి ధనవంతులు, విద్యావంతులు, సంస్కారవంతులు, ఆస్తిపరులు, మంచి పదవులు ఉన్న వారి ఇళ్లలోనే పుట్టడానికి ఇష్టపడతారు. అది మన చేతిలో లేదు కాబట్టి, కొంత మంది కటిక పేద వారి ఇంట్లో, మరి కొందరు ధనవంతుల ఇంట్లో పుడుతున్నారు. పుట్టిన తరువాత వారి వారి కర్మలకు తగ్గట్టు కష్టసుఖాలు అనుభవిస్తున్నారు, అదీ కూడా ఒక సారి కాదు. భూత్వా భూత్వా అంటే మరలా మరలా పుడుతూ చస్తూ ఉంటారు.

బ్రహ్మకు రాత్రి కాగానే జీవరాసులు ఆ రాత్రి అంతా సూక్ష్మశరీరంతోనే ఉంటారు. బ్రహ్మ నిద్రలేవగానే మరలా తన తన కర్మల వాసనలను బట్టి స్థూల శరీరం ధరిస్తారు. ఇదే సృష్టి రహస్యం.

20. పరస్తస్మాత్తు భావోఽన్యోఽవ్యక్తోఽవ్యక్తాత్సనాతనః |
యః స సర్వేషు భూతేషు నశ్యత్సు న వినశ్యతి || ||

ఏదైతే ఈ ప్రకృతి కంటే వేరుగా ఉన్నదో, ఏదైతే ఇంద్రియములకు కనపడదో, దేనినైతే మనసుతో భావించలేమో, ఏదైతే సనాతనమైనదో, ఏదైతే అన్నిటి కంటే ఉత్తమమైనదో, ఆ పరమాత్మ తత్వము ఈ అనంత విశ్వము అంతా నశించి పోయినా, నశించకుండా స్వయంప్రకాశంతో వెలుగుతూ ఉంటుంది.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

అవ్యక్తము అంటే వ్యక్తము కానిది అంటే కనపడనిది. అవ్యక్తము లోనుండి వ్యక్తము వస్తుంది. వ్యక్తమైనది మరలా అవ్యక్తంగామారి పోతుంది. మరలా వ్యక్తం అవుతుంది. స్త్రీపురుషుల కలయిక వలన, పురుషుని వీర్యము స్త్రీ శోణితములో కలవడం వలన ఒకఅండం తయారయి పిండంగా మారి, శిశువుగా రూపుదిద్దుకొని, తల్లి గర్భంలోనుండి బయటకు వస్తుంది. కనపడని వీర్యకణాలలోనుండి అంటే అవ్యక్తంలో నుండి ఒక చిన్ని శరీరం వ్యక్తం అయింది. అది పెరిగి పెద్దది అయి తుదకు మరణించి కాలిస్తే బూడిద అవుతుంది, వుడిస్తే మట్టిఅవుతుంది. ఆ బూడిద కూడా మట్టిలో కలిసిపోతుంది. ఆ మట్టిలో నుండి ఆహారం వస్తుంది. ఆ ఆహారం తింటే రక్తంగా మారి ఆ రక్తం వీర్యం గామారి, ఆ వీర్యకణాలు మరలా స్త్రీగర్భాశయంలోకి ప్రవేశించి, అండంగా, పిండంగా మారి శరీరం వ్యక్తం అవుతుంది. ఇదీ జనన మరణ చక్రము అంటే అవ్యక్తంలో నుండి వ్యక్తంపుడుతూ ఉంది. ఇదే క్రమం బీజము, మొక్క, చెట్టు, వృక్షము, ఆ వృక్షమునకు ఫలములు,ఆ ఫలములలో నుండి విత్తనములు అంటే బీజములు, ఆ బీజములలో నుండి మరలా మొలక,మొక్క, చెట్టు, పూలు ,కాయలు, పండ్లు, విత్తనములు. ఇదే జీవపరిణామము. ఈ ప్రకృతి అంతా అవ్యక్తము లోనుండి వ్యక్తం అవుతూ మరలా అవ్యక్తములోనికి మారిపోతూ ఉంది. అంటూ మూల ప్రకృతి అవ్యక్తము, కంటికి కనిపించేది వ్యక్తము. ఈమూల ప్రకృతి అంటే అవ్యక్తము కంటే భిన్నమైన అవ్యర్థము మరొకటి ఉంది. అదే అత్మతత్వము. దానినే పరాప్రకృతి అని అంటారు. అ అత్మ తత్వము ఎవ్వుడూ అవ్యక్తంగానేఉంటుంది. వ్యక్తం కాదు. కంటికి కనపడదు. మనసుకు గోచరం కాదు. అదే చైతన్యం. దానిగురించే కృష్ణుడు ఈ శ్లోకంలో వివరిస్తున్నాడు.

ఈ ప్రకృతిలోని జీవరాసులు జన్మిస్తూ, మరణిస్తూ, కాలానికి లోబడి ఉంటాయి. కానీ పరమాత్మ దీనికి అతీతుడు. ఎందుకంటే ఆయన ప్రకృతి కంటే వేరుగా ఉన్నాడు. ఆయనకు స్థూల సూక్ష్మశరీరములు లేవు. ఇంద్రియములకు మనసుకు గోచరించడు. బ్రహ్మ కంటే ముందు వాడు. కాబట్టి బ్రహ్మ సృష్టికి ఆయన వశుడు కాడు. బ్రహ్మ చేసిన సృష్టి నశించినా పరమాత్మ కు నాశనము లేదు. ఇదే పరమాత్మకు మూలప్రకృతికి ఉన్న భేదము. అందుకని సాధకుడు ఆత్మజ్ఞానం పొందాలి. ఆత్మ తత్వము తెలుసుకొని పరమాత్మలో ఐక్యం అవ్వాలి. ఈ శరీరమే నేను అని అనుకుంటూ ఉన్నంత కాలం ప్రకృతికి లోబడి పుడుతూ చస్తూ సూక్ష్మ స్థూల రూపము తో సంచరిస్తుంటాడు కాని పరమాత్మతత్వము పరమైనది, మనసుకు ఇంద్రియములకు గోచరము కానిది, పురాతనమైనది ఆది అంత్యము లేనిది, నాశనము లేనిది. దేశ కాలములకు అతీతమైనది. బ్రహ్మ చేసిన సృష్టి అంతరించినా అంతము లేనిది. అటువంటి పరమాత్మలో ఐక్యం అవ్వాలంటే నిష్కామయోగము ధ్యానము, అభ్యాసము, సత్సంగము, భగవధ్యానము, మొదలైనవి అవసరము.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

21. అవ్యక్తోఽక్షర ఇత్యుక్తస్తమాహుః పరమాం గతిమ్ |
యం ప్రాప్య న నివర్తంతే తద్ధామ పరమం మమ || ||

ఏదైతే ఆవ్యక్తము, అక్షరము అని చెప్పబడినదో అదే పరమమైనగతి. ఏది పొందితే ఇంక పొంద వలసినది ఏమీ ఉండదో, అదే పరమ మైన ధామము చేరుకుంటే, తిరిగి రావడం ఉండదో ఆ పరంధామమే ఉత్తమగతి.

ఇక్కడ అవ్యక్తము అంటే పరాప్రకృతి అని అర్థం. ఈ అవ్యక్తము నాశములేనిది. ఏదైతే అవ్యక్తము, అక్షరము అని చెప్పబడినదో దానినే పరమగతి అని అంటారు. అవ్యక్తుడు, అక్షరుడు అని పరమాత్మ గురించి చెప్పారు. ఆయన ఉండేది పరమ పదము. ఆ పమపదమును చేరుకుంటేమరలా తిరిగి రావడం ఉండదు. ఆ పరమ పదమే పరమాత్మ స్థావరము. మనం అందరం అక్కడకు చేరుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలి . ఎందుకంటే ఈ ప్రపంచములో మనం చూచేవన్నీ నశించిపోయేవే . కాని అవన్నీ శాశ్వతమైనట్లు, ఎంతో కాలం ఉన్నట్లు కనపడతాయి. కాని ఏదో ఒక రోజు కాలగర్భంలో కలిసిపోతాయి. అలా కలవనిది పరమ పదము ఒక్కటే. దానినిగురించి మనం వెతకాలి తెలుసుకోవాలి. పొందాలి. ఆ పరమ పదమును పొందితే ఇంక పొందవలసినది ఏదీ ఉండదు. అక్కడకుపోతే మరలా జన్మించే పని ఉండదు. జన్మ లేకపోతే సంసారము సుఖదు:ఖములు ఉండవు. మాయ ఉండదు. మాయకు లోబడి కర్మలు చేయడం ఉండదు. పరమ సుఖం తప్ప మరేదీ ఉండదు.

ఈ శ్లోకంలో పరమ గతి, ధామము అనే రెండు పదాలు వాడారు. ధామమము అంటే ఇల్లు, ఆలయము, చోటు అని అర్థము. అలాగే గతి అంటే మార్గము, గమ్యము అని అర్థము పగమాత్మ అంతటా ఉన్నప్పుడు ఈ ధామము, గతి వేరుగా ఉంటాయా అని మీకు ఒక సందేహము రావచ్చు, ఇవి పామరులు అర్థం చేసుకోడానికి చెప్పినమాటలు. వేదాంతము పూర్తిగా అర్థం అయితే ఈ మాటలు తేలిగ్గా అర్థం అవుతాయి. జ్ఞానము, విజ్ఞానము కలిగిఉండటం పరమగతి. అజ్ఞానములో ఉండటం అధోగతి. అధోగతి నుండి పరమగతికి చేరుకోవాలి. అంటే నెమ్మదిగా నెమ్మదిగా అజ్ఞానమును విడిచిపెట్టి జ్ఞానమార్గంలోకి ప్రవేశించాలి. పరమాత్మ అసలు తత్వాన్ని తెలునుకోవాలి. పరమాత్మ ఎక్కడో లేడు నాలోనే ఉన్నాడు. నేను పరమాత్మలో ఉన్నాను అనే జ్ఞానం రావాలి. పరమాత్మ అంతటా ఉన్నాడు అని తెలుసుకోవాలి. ఆఖరుకు నేనే పరమాత్మను అనే పరమాత్మభావనలోకి వెళ్లాలి. అదే పరమ గతి. జీవన్ముక్తి, దీనినే పరమగతి, పరంధామము అని అంటారు. అంతే కానీ అది ఎక్కడో వైకుంఠంలో కైలాసంలో ఉందని అనుకోకూడదు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

22. పురుషః స పరః పార్థ భక్త్యా లభ్యస్త్వనన్యయా |
యస్యాంతఃస్థాని భూతాని యేన సర్వమిదం తతమ్ || ||

ఈ సమస్త జీవరాసులు ఎవనిలో ఉన్నవో, ఎవరైతే ఈ సకల జగత్తులో వ్యాపించి ఉన్నాడో అట్టి పరమ పురుషుడు కేవలము అనన్యమైన భక్తి చేతనే లభించగలడు.

"ఎవ్వని చేజనించు జగము ఎవ్వనిలోపల నుండు లీనమై ఎవ్వని యందు డిందు" అని గజేంద్రమోక్షములో ఒక పద్యం ఉంది. అందులో ఎవ్వనిలోపలనుండు లీనమై అంటే ఈ అనంత విశ్వం అంతా ఆ పరమాత్మలో లీనమై ఉంది. అంటే ఈ సృష్టికి ఆధారము పరమాత్మ. అటువంటి పరమాత్మను పొందడానికి మార్గము ఒకటి ఉంది. అదే భక్తి మార్గము. ఆ పరమ పుషుడిని కేవలము భక్తి చేతనే పొందగలడు కానీ ఇతరత్రాకాదు. ఆ భక్తి ఎటువంటిది అంటేఅనన్యయా అంటే సాటిలేని భక్తి. సామాన్యభక్తి కాదు. పూర్తిగా శరణాగతి పొందాలి. "నీవే తప్ప నిత: పరం బెరుగ' అనే స్థితికి రావాలి.

ప్రస్తుతం మనం భగవంతుని మీద చూపే భక్తి దీనితో పోలిస్తే అసలు భక్తి కాదు. మనది కోరికలతో కూడిన భక్తి, నా కోరిక తీరిస్తే నీకు మొక్కు తీరుస్తా అంటూ పరమాత్మతో బేరాలాడే భక్తి, మన కోరిక తీరక పోతే మరొక దేవుడి దగ్గరకుపోయే భక్తి. ఈ భక్తికేవలము కోరికలు తీర్చుకోవడానికే పనికి వస్తుంది. మోక్షం కావాలంటే, ఆ పరమ పురుషుడిలో ఐక్యంకావాలంటే, అనన్యభక్తి కావాలి. అటువంటి అనన్య భక్తి కలిగినపుడే సాయుజ్యం సాధ్యం అవుతుంది.

23. యత్ర కాలే త్వనావృత్తిమావృత్తిం చైవ యోగినః |
ప్రయాతా యాంతి తం కాలం వక్ష్యామి భరతర్షభ || ||

ఓ భరతర్షభ! ఏ కాలంలో ఈ దేహమును విడిచిపెట్టిన యోగులు తిరిగి జన్మ ఎత్తరో, ఏ కాలంలో ఈ దేహమును విడిచిపెట్టిన యోగులు తిరిగి జన్మను పొందుతారో, ఆ యాకాలముల గురించి నీకు వివరిస్తాను.

ఏ పని చేయాలన్నా, అంటే వివాహం, ఉపనయనం. నూతన గృహప్రవేశం ఏదైనా శుభకార్యం చేయాలన్నా మంచి ముహూర్తము కోసం చూస్తాము. ఆ ముహూర్త కాలం అంటే 48 నిమిషముల కాలంలోనే ఆ పని పూర్తి చేస్తాము. మంచి ముహూర్తం కోసం నిరీక్షిస్తాము కాని జనన మరణములు మనచేతిలో లేవు. జనన మరణాల కు మనం ముహూర్తాలు నిర్ణయించలేము. కానీ కొంతమంది ప్రబుద్ధులు, మంచి ముహూర్తం చూసి, ఆపరేషన్లు చేసి ప్రసవాలు జరిపిస్తున్నారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఇది విపరీత ధోరణి. జననం సహజంగా జరగాలి. మాతృగర్భం నుండి సహజంగా బయటకు వచ్చిన వారికే ముహూర్తాలు వర్తిస్తాయి కానీ, ముహూర్తంపెట్టి ప్రసవం జరిపించిన వారికి కాదు.

జననాలకు అయితేముహూర్తాలు పెట్టిస్తున్నారు. కాని మరణాలు ఎవరి చేతిలోనూ లేవు. మరణాలకు కూడా ముహూర్తాలు పెట్టి మరణించే ప్రక్రియ ఇంకా రాలేదు. భవిష్యత్తులో వస్తుందేమోతెలియదు. మన పురాణాలలో యోగులు తమ ఇష్టం వచ్చినపుడు యోగ మార్గం ద్వారా ఈ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టేవారని తెలుసుకున్నాము. దానికి భీష్ముడే ఉదాహరణ. ఆయనకు స్వచ్ఛంద మరణం అనే వరం ఉంది(ఆత్మహత్యలు చేసుకోవడాన్ని స్వచ్ఛంద మరణం అనరు) ఈ స్వచ్ఛంద మరణం అందరికీ సాధ్యం కాదు. అందుకనే ఏ యే కాలాలలో ఈ దేహాన్ని విడిచిపెడితే

తిరిగి పునర్జన్మ ఉండదో, ఏయే కాలాలలో ఈ దేహాన్ని విడిచిపెడితే తిరిగి పునర్జన్మ ఉంటుందో, ఆ కాలాలగురించి తరువాతి శ్లోకాలలో వివరిస్తున్నాడు కృష్ణుడు.

24. అగ్నిర్జ్యోతిరహః శుక్లః షణ్మాసా ఉత్తరాయణమ్ |
తత్ర ప్రయాతా గచ్ఛంతి బ్రహ్మ బ్రహ్మవిదో జనాః || ||

అగ్ని వలె వెలుగుతూ ఉండేది, జ్యోతి మాదిరి పకాశించేది, పగటిమాదిరి అన్ని కనపడుతూ ఉండేది, తెల్లటి స్వచ్ఛమయినది అయిన ఆరుమాసముల కాలమును ఉత్తర అయనము అని అంటారు. బ్రహ్మను గురించి తెలుసుకొన్న బ్రహ్మవిదులు ఈ శరీరమును విడిచిపెట్టిన తరువాత అటువంటి ప్రకాశవంతమైనమార్గములో ప్రయాణిస్తారు. అగ్ని, జ్యోతి, పగలు, శుక్లపక్షము, ఉత్తరాయణము. ఈ పదాలు ఈ శ్లోరంలో వాడారు. అగ్ని వెలుగుతూ వెలుతురును ఇస్తుంది. జ్యోతి కూడా తన ప్రకాశంతో మనకు చీకటిలో మార్గం చూపుతుంది. పగటి పూట సూర్యుడు వెలుగుతూ ఈ విశ్వాన్ని తన వెలుగులతో నింపుతుంటాడు. శుక్లపక్షంలో రాత్రి పూట చంద్రుడు ప్రకాశిస్తూ తన చల్లని వెన్నెలలతో ఆహ్లాదం కలిగిస్తుంటాడు. కాబట్టి ఇవి అన్నీ శుభాలను సూచిస్తాయి. ఉత్తరము మనలను ఉద్ధరిస్తుంది. ఉత్తరము ఎల్లప్పుడూ పైభాగాన ఉంటుంది. మనకు ఉత్తరాన హిమాలయాలు ఉన్నాయి.అక్కడే కైలాసములో శివుడు ఉంటాడని మన నమ్మకము. అన్నిటికి మించి ఉత్తరాయణంలో సూర్యరశ్మిబాగా ఉంటుంది. మేఘాలు ఉండవు. వర్షములు ఉండవు. పగలే చీకటి ఉండదు. ఆకాశం నిర్మలంగా ఉంటుంది. ఈ ఉత్తరాయణంలోనే వసంత ఋతువు వస్తుంది. అందుకే ఉత్తరాయణాన్ని ఉత్తమమైనదిగా చెప్పారు. ఇది కాలములలో మొదటి ఆరునెలలు అంటే జనవరి నుండి జులై వరకు ఉన్న కాలము.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

జ్ఞానము అంటే ప్రరాశము. అజ్ఞానము అంటే చీకటి. ప్రకాశవంతమైన మార్గము అంటే జ్ఞానమార్గము. బ్రహ్మనుగురించి తెలుసుకున్న వాడు జీవితం అంతా బ్రహ్మలో చరిస్తూ ఉంటాడు కాబట్టి, ఈ దేహమును వదిలిన తరువాత కూడా జ్ఞానమార్గంలో ప్రయాణం చేస్తాడు. బ్రహ్మజ్ఞానము పొందిన తరువాత అజ్ఞానము అనే అంధకారము ఆవహించదు. అంతా వెలుగే వెలుతురే. అందుకే వెలుగును ఇచ్చే అగ్ని, జ్యోతి, పగలు, శుక్లపక్షము వీటి గులంచే చెప్పాడు కృష్ణుడు. ఈనాలుగులక్షణములు ఉన్న కాలమే ఉత్తర అయనము.

బ్రహ్మజ్ఞానముకలవారు అవసాన దశలో తన ప్రాణములను నొసటికి సమాంతరంగా ఉన్నసుషుమ్నా నాడి ద్వారా బ్రహ్మ రంధ్రము వద్దకు చేర్చి, ఆ బ్రహ్మ రంధ్రము గుండా ప్రాణములనువదిలిపెడతారు. అటువంటి వారు దారి తప్పకుండా నేరుగా పరమాత్మ చేరుకునేందుకు మంచి మార్గమును ప్రకాశవంతమైనమార్గమును, చీకటిలేని మార్గమును ఏర్పరిచాడు పరమాత్మ. జీవితం అంతా నియమ నిష్ఠలతో,నిష్కామ కర్మలు చేస్తూ, అందరిపట్ల సమదృష్టి కలిగి ఉండి, బ్రహ్మలో చరిస్తూ గడిపేవారికి, పరమాత్మ కల్పించిన సౌకర్యం ఇది. ఎటువంటి అసౌకర్యానికి వీలులేకుండా హాయిగా అంతిమ ప్రయాణం సాగేలా చేసిన ఏర్పాటు.

25. ధూమో రాత్రిస్తథా కృష్ణః షణ్మాసా దక్షిణాయనమ్ |
తత్ర చాంద్రమసం జ్యోతిర్యోగీ ప్రాప్య నివర్తతే || ||

పగటి పూట చీకట్లు కమ్ముకోవడం, పొగమంచు, చీకటి రాత్రి, కృష్ణపక్షము (చంద్రుడు లేని రోజులు) ఇవి ఆరుమాసాలు (జూలై నుండి డిసెంబరు). ఈ మార్గంలో సకామకర్మలు చేసినవారు, కేవలం తమ కోరికలు తీరడం కోసమే వివిధదేవుళ్లను పూజించేవారు ప్రయాణిస్తారు. వీరి ప్రయాణం చంద్రలోకం వరకే అంటే స్వర్గలోం వరకే సాగుతుంది. అక్కడ వారి వారి పూజలకు తగిన ఫలములు అనుభవించి, తిరిగి పునర్జన్మలను పొందుతుంటారు.

ఇంక ధూమము అంటే పొగ, రాత్రి అంటే చీకటి, కృష్ణపక్షము అంటే చీకటి రాత్రులు దక్షిణాయనమ్ అంటే జులైనుండి డిసంబరు వరకుఉంటే వర్షాకాలము, చలికాలము అంటే ఈ కాలములో పగలు తక్కువ, రాత్రి ఎక్కువ, ఆ పగలు కూడా మేఘాలు ఆవరించి చీకటిగా ఉంటుంది. పొగ మంచుతో బారెడుపొద్దెక్కినా ఎదురుగా ఉన్న మనుషులు కనపడరు. అంతా అంధకార మయంగా ఉంటుంది.

ఉత్తరాయణములో అంటే ప్రకాశ వంతమైన కాలములో చని పోయిన వారు బ్రహ్మపదమును పొందుతారు అనీ, దక్షిణాయన కాలములో అంటే చీకటి రోజులలో చనిపోయిన వారు పునర్జన్మ పొందుతారు అనీ ఇక్కడ చెప్పారు. కాని ఎంతో మంది మహాను భావులు దక్షిణాయనంలో పరమపదించారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

అంటే అర్థం అది కాదన్నమాట. జ్ఞానమును ప్రకాశంతోనూ అంటే జ్ఞానప్రకాశము అనీ, అజ్ఞానమును అంధకారంతోను అంటే అజ్ఞానాంధకారం అనీ పోలుస్తారు. వెలుగు, ప్రకాశము జ్ఞానానికి ప్రతీక అయితే చీకటి పొగ అజ్ఞానానికి ప్రతీక. జ్ఞానం కలిగిన తరువాత మరణిస్తే పరమ పదము పొందుతారు అనీ, అజ్ఞానాంధకారంలో ఉన్నప్పుడు మరణిస్తే తిరిగి తిరిగి జన్మలు ఎత్తుతారనీ అంతరార్థము. కాబట్టిమనం ఎల్లప్పుడూ జ్ఞానం కొరకు ప్రయత్నం చేయాలి. జ్ఞానప్రకాశం కలిగి ఉన్నప్పుడే మరణించాలి. అజ్ఞానాంధకారంలో ఉన్నప్పుడు మరణించకూడదు. కనీసం జీవిత చరమాంకంలో నైనా జ్ఞానం సంపాదించి వెలుగులోకి రావడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఇది ప్రతి మానవుడి కర్తవ్యము.

అజ్ఞానంలో ఉన్న వారు ఈ చీకటిమార్గంలో ప్రయాణిస్తారు అని తెలుసుకున్నాము. అజ్ఞానులు అంటేఎవరు? ఆత్మస్వరూపం తెలియనివారు. ప్రాపంచిక విషయములలో, విషయ వాంఛలలోమునిగి తేలేవారు. ప్రాపంచిక సంబంధమైన విషయముల గురించి కోరికలు కోరుకునేవారు. ఆ కోరికలు తీరడం కోసమే వివిధము లైన దేవతలను ఆరాధించేవారు. దేవతల మధ్య భేదభావముతో ఉండేవారు. వీరికి తమ కోరికలుతీరడం ముఖ్యం. ఆత్మజ్ఞానం ఉండదు. వీరికి కూడా తమ పూజలకు, ఉపాసనలకు తగిన ఫలితం లభిస్తుంది. ఎక్కడ అంటే చాన్ద్రమసం అంటే చంద్రలోకము, చంద్రుని ప్రకాశము, వెన్నెలలోకం. దీనిని వెన్నెల లోకం అని ఎందుకన్నారంటే పున్నమి చంద్రుని వెన్నెలలో కామకోరికలు విజృంభిస్తాయి. వెన్నెల చల్లగా, హాయిగా సుఖంగా ఉంటుంది. ప్రియురాలి ముఖాన్ని చంద్రబింబంతో పోలుస్తారు. ప్రియురాలి చిరునవ్వు పండువెన్నెలతో పోలుస్తారు. కాబట్టి చంద్రకాంతి, వెన్నెల, కామకోరికలకు ప్రతీక. ఈ చంద్రలోకంలో, వెన్నెలలోకంలో తాము చేసిన కొద్ది పుణ్యానికి తగిన సుఖాలు అనుభవిస్తారు. కాని పునర్జన్మ తప్పదు. వారు చేసుకున్నపుణ్య అయిపోగానే మరలా జన్మ ఎత్తుతారు. (క్షీణేపుణ్యేమర్త్యలోకం విశన్తి), వీరికి ఆత్మజ్ఞానం కలగనంతవరకు జనన మరణ చక్రం నుండి విముక్తి కలుగదు. ఇటువంటి మార్గమును దక్షిణ అయనము అంటే అధోమార్గము అంటారు.

మనకు మాప్ లో దక్షిణం కింద ఉంటుంది. ఉత్తరం పైన ఉంటుంది. ఈ శ్లోకాలకు అర్థం తెలుసుకునేటప్పుడు కేవలం జనవరి నుండి జూన్ లోపల మరణించేవారు ఉత్తమ లోకాలకు పోతారనీ, జులైనుండి డిసెంబరు దాకా మరణించేవారు అధోలోకాలకు పోతారనీ అర్థం తీసుకోరూడదు. ప్రకాశవంతమైన మార్గాలు, చీరటి మార్గాలు అలా వర్ణించారు. దీటిని జ్ఞాన మార్గము, అజ్ఞాన మార్గము అని చెప్పుకుంటే అర్థం సరిపోతుంది. ఎందుకంటే జ్ఞానమును ప్రకాశంతోనూ (జ్ఞాన ప్రకాశము) అజ్ఞానమును చీకటితోనూ (అజ్ఞానాంధకారము) మనం సాధారణంగా పోలుస్తుంటాము. ఈ శ్లోకాలను ఆ విధంగా అర్థం చేసుకోవడం సమంజసం. పరిమిత జ్ఞానం కలిగిన మనకే ఈ సందేహము వస్తే వ్యాసుల వారికి మనగురించి తెలియదా కలియుగంలో మానవులు మందబుద్ధులు, విషయాలను తప్పుగా అర్థం చేసుకుంటారని ఆయనకు తెలుసు. అందుకే

అమరనాధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

పైరెండు శ్లోకాలకు వివరణ ఈ క్రింది శ్లోకంలో ఇచ్చాడు.

26. శుక్లకృష్ణే గతీ హ్యేతే జగతః శాశ్వతే మతే |
ఏకయా యాత్యనావృత్తిమన్యయావర్తతే పునః || ||

పైన చెప్పబడిన శుక్ల మార్గము కృష్ణమార్గము ఈ జగత్తులో శాశ్వతంగా ఉంటాయి. శుక్లమార్గంలో పయనిస్తే జన్మఉండదు, కృష్ణమార్గంలో పయనిస్తే తిరిగి జన్మ ఉంటుంది. అసలు విషయం ఈ శ్లోకంలో వివరించాడు. ఉత్తరాయనము దక్షిణాయనము రెండూ ఈ లోకంలో ఉన్నాయి. ఉత్తరాయనము ఆరునెలలు, దక్షిణాయనము ఆరు నెలలు. ప్రతి అయనంలోనూ, ప్రతి నెలలోనూ శుక్లపక్షము. కృష్ణపక్షము రెండు వస్తుంటాయి. అంటే ఉత్తరాయనము శుక్లపక్షంలో మరణిస్తే తిరిగి జన్మ ఉండదనీ, అలాగే ఉత్తరాయనము కృష్ణపక్షంలో మరణిస్తే తిరిగి జన్మిస్తాడనీ, అలాగే దక్షిణాయనము శుక్లపక్షంలో మరణిస్తే తిరిగి జన్మ ఉండదా! కృష్ణపక్షంలో మరణిస్తే జన్మ ఉంటుందా! అనే సందేహాలకు సమాధానమే ఈ శ్లోకము. వాడురభాషలో ఉత్తరాయనము, దక్షిణాయనము, శుక్లపక్షము, కృష్ణపక్షము అంటే కాలానికి సంబంధించినవి. ఇక్కడ వాటిని అంటే జ్ఞానమార్గము, అజ్ఞానమార్గము అనే వాటికి అన్వయించుకోవచ్చు.

ఉత్తరాయనం అన్నా శుక్లపక్షం అన్నా జ్ఞానమార్గమనీ, దక్షిణాయనము అన్నా కృష్ణపక్షము అన్నా అది అజ్ఞానమార్గమనీ గ్రహించాలి. జ్ఞాన మార్గము అంటే శాస్త్రములు అధ్యయనం చేయడం, జ్ఞానం సంపాదించడం, దానిని ఆచరణలో పెట్టడం, నిష్కమ కర్మలు చేయడం, మనసును అత్మలో లీనం చేయడం, ఆత్మజ్ఞానం తెలుసుకోవడం ఈ మార్గంలో ప్రయాణిస్తే మరలా జన్మ?అంటూ ఉండదు. జన్మరాహిత్యం కలుగుతుంది. ఇంక అజ్ఞాన మార్గము అంటే కేవలం శ్రద్ధ, భక్తి లేకుండా ఆడంబరం కోసం, తన కోరికలు తీరడం కోసం భగవంతుని పూజించడం. అవసరాలకు మాత్రమే పరమాత్మ గుర్తుకు రావడం. ఆర్తులు, అర్థార్థులు అని ఇంతకు ముందే మనకు చెప్పాడు కృష్ణుడు. అటువంటి వారు అజ్ఞానంతో కర్మలు చేస్తూ, ఆ కర్మఫలములను అనుభవించడానికి మరలా మరలాజన్మలు ఎత్తుతుంటారు. ఇదే కృష్ణమార్గము.

జ్ఞానము ప్రకాశవంతమైన దారి. అజ్ఞానము చీకటి దారి. ఈ మార్గాలు ఎవరూ ఏర్పరచలేదు. "శాశ్వతే" అంటే అనాది నుండి ఈ రెండు మార్గాలు శాశ్వతంగా ఈ లోకంలో ఉన్నాయి. స్వతస్సిద్ధంగా ఏర్పాడ్డాయి. జ్ఞానమార్గం అనే ప్రకాశవంతమైన, వెలుగుతో కూడిన మార్గంలో ప్రయాణం చేసి ముక్తి పొందుతావో, అజ్ఞాన మార్గం అనే చీకటి మార్గమును ఆశ్రయించి పునర్జన్మలనుపొందుతావో నీ ఇష్టం. ఛాయిస్ మనకే వదిలేసాడు పరమాత్మ ఇప్పుడు మనం మన తెలివిని ఉపయోగించి ముక్తిని కోరుకుంటామో మరలా జన్మలను కోరుకుంటామో మనమే నిర్ణయించుకోవాలి

అమరనాథ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

అంతే కానీ జీవితాంతం చేయకూడని పనులు చేసి ఉత్తరాయనం, శుక్లపక్షంలో పోతే మోక్షం రాదు. అలాగే జీవితాంతం పవిత్రంగా బ్రతికి దక్షిణాయనం కృష్ణపక్షంలో పోతే పునర్జన్మరాదు.

జనన మరణాలు మనచేతిలో లేవు. కాబట్టి, మనం నిష్కామకర్మలు చేసి శాస్త్రములను చదివి. విని, గురువుల వద్ద జ్ఞానం సంపాదించి, ప్రకాశవంతమైనమార్గంలో నడవాలేగానీ, ఎల్లప్పుడూ ప్రాపంచిక విషయములలో, విషయభోగములలో మునిగి తేలుతూ అజ్ఞానాంధకారంలో పడి పోయి చీకటి దారిలో ప్రయాణం చేయకూడదు.

27. నైతే సృతీ పార్థ జానన్యోగీ ముహ్యతి కశ్చన |
తస్మాత్సర్వేషు కాలేషు యోగయుక్తో భవార్జున || ||

ఓ అర్జునా! పై శ్లోకములలో చెప్పబడిన రెండు మార్గముల గురించి ఎవరు చక్కగా తెలుసుకుంటారో, వారు ఈ ప్రాపంచిక మోహము, మాయలో పడరు. నీవు కూడా ఈ మోహంలో పడకుండా నీ కర్తవ్యమును నిర్వర్తించు.

ఉత్తరాయణం అంటే మనకు సంక్రాంతి పండగ, కోడి పందేలు, ఎడ్ల పందాలు గాలిపటాలు, కనుమనాడు పంటికింద కటుక్కుమనిపించడానికి అంతులేని జీవహింస చేయడం, అక్కడి నుండి అబ్బో ఎండలు, పవర్ కట్ ఇదే కదా ఉత్తరాయణం. దక్షిణాయణం అంటే వినాయక చవితి విగ్రహాలు, అవి పెట్టడానికి చందాలు, నిమజ్జనాలు, బందోబస్తులు, శరన్నవరాత్రులు, దసరా అమ్మవారు, దీపావళి టపాకాయలు, ముక్కోటికి, జనవరి 1కి బ్లాకులో అన్నా టికెట్ కొని తిరుమలేశు ని దర్శనం చేసుకొని పుణ్యం మూటకట్టేసుకోవడం ఇవే మనకు తెలిసింది. అలాగే శుక్లపక్షంలో వెన్నెల, కృష్ణపక్షంలో చీకటి. ఇది మనకు తెలిసిన జ్ఞానం.

భగవద్గీత అందుబాటులోకి వచ్చి వేల సంవత్సరాలు గడిచినా మనకు ఈ శ్లోకాలు అర్థం కావడం లేదు. అర్థం చేరుకోవడానికి కనీస ప్రయత్నం కూడా చేయడంలేదు. ఎదురుగా ప్రకాశవంతమైన మార్గం కనిపిస్తుంటే ఆ మార్గానపోకుండా నేను చీకటిదారిలోనే పోతాను అనే వాడిని మనం ఏమంటాము. మూర్ఖుడు అంటాము. అలాగే ఉత్తరాయనము, శుక్లపక్షము అనే ప్రకాశవంతమైన మార్గాలు మనకు ఏర్పరచి ఆ మార్గాన ప్రయాణం చేయమని మనకు పరమాత్మ నిర్దేశిస్తే, మనంమాత్రం దక్షిణాయనము, కృష్ణపక్షము అనే చీకటి మార్గాలను ఎంచుకుంటున్నాము . ఇప్పటికయినా మనం ప్రయాణించేమార్గం మంచిది కాదు అని గ్రహించి, ప్రకాశవంతమైన మార్గంలో ప్రయాణం చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అందుకే కృష్ణుడు అంటున్నాడు ఈ రెండు మార్గాలు తెలిసిన వాళ్లకు ఎటువంటి మోహము ఉండదు. యోగ యుక్తుడు అవుతాడు. అర్జునా నీవు కూడా ఈ రెండు మార్గాలగులంచి తెలుసుకొని యోగయుక్తుడవు గాఅని అర్జునుడికి సలహా ఇచ్చాడు పరమాత్మ. ఇది అర్జునుడికి మాత్రమే కాదు

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

సకల ప్రపంచానికి,సమస్తమానవకోటికి ఇచ్చిన సలహా గా పరిగణించాలి.ప్రతివాడూ ఏది మంచిది ఏది చెడ్డది. ఏది అమృతము. ఏది విషము. ఏది చెయ్యాలి, ఏది చెయ్యకూడదు అని తన విచక్షణాజ్ఞానము ఉపయోగించి తెలుసుకోవాలి. అజ్ఞానంలో నుండి అంటే చీకట్లో నుండి బయట పడి జ్ఞానం వైపుకు అంటే ప్రకాశం వైపుకు తిరగాలి. ఆత్మ అనాత్మ గురించి తెలుసుకోవాలి. సుఖదుఃఖముల గురించి తెలుసుకోవాలి. భేదబుద్ధిని విడిచిపెట్టాలి. దీని కంతటికీ రావాల్సింది విచక్షణా జ్ఞానము. ముందు దానిని సంపాదించాలి. అప్పుడుపరమాత్మ గురించి తెలుస్తుంది. మోహము నుండి బయటపడేస్తుంది.

ఈ మార్గాలు ఎప్పటి నుండి ఉన్నాయి అంటే శాశ్వతే అంటే శాశ్వతంగా ఉన్నాయి. సృష్టిమొదలు అయినప్పటినుండిఉన్నాయి. ఎవరూఏర్పరచలేదు. స్వతసిద్ధంగా ఏర్పడ్డాయి. వాటిని అనుసరించడమే మన కర్తవ్యము. కాని ఎవరూ ఈ రెండు మార్గాల గురించి ఇన్నాళ్లు, ఇన్ని యుగాలు తెలుసుకోలేదు. కొంతమంది మాత్రం శుక్లమార్గంలో ప్రయాణం చేస్తే, చాలా మంది కృష్ణమార్గాన్నే ఎన్నుకున్నారు. కారణం వారిలో ఉన్న అజ్ఞానం. తెలియని తనం. మాయ మరి కొంత మంది జీవితాంతం కృష్ణమార్గంలో ప్రయాణం చేసి, 60 ఏళ్ల తరువాత శుక్లమార్లం వైపు మళ్లుతారు. కానీ అంతలోనే జారిపోతారు. మరలా కృష్ణమార్గంలోకి ప్రవేశిస్తారు.
కాబట్టి, ప్రకాశవంతమైన శుక్లమార్గంలో ప్రయాణించడం అంటే ఒకరోజు, ఒక నెల, ఒక సంవత్సరంలో పూర్తిఅయ్యే "క్రాష్ కోర్సు" కాదు. అన్ని కాలములలోనూ నిరంతరం అభ్యాసం చేయాలి. అందుకే సర్వేషుకాలేషుఅని అన్నారు. అప్పుడే సాదకుడు యోగ యుక్తుడు అవుతాడు. కనీసం కొన్నిజన్మల తరువాతన్నా మోక్షం రావడానికి ప్రయత్నం చేస్తాడు. అటువంటి ప్రయత్నం నీవు కూడా చెయ్యి అని కృష్ణుడు అర్జునుడికి జ్ఞానబోధ చేసాడు.

28. వేదేషు యజ్ఞేషు తపఃసు చైవ దానేషు యత్పుణ్యఫలం ప్రదిష్టమ్ |
అత్యేతి తత్సర్వమిదం విదిత్వాయోగీ పరం స్థానముపైతి చాద్యమ్ || ||

ఎప్పుడైతే సాధకుడు ఉత్తరాయనము, శుక్లపక్షం గురించి చక్కగా తెలుసుకొని ఆ మార్గాలలో ప్రయాణం చేస్తూ ముక్తికోసం ప్రయత్నం చేస్తుంటాడో, అటువంటి యోగికి వేదములలో శాస్త్రములలో చెప్పబడిన యజ్ఞయాగములు, వ్రతములు, పూజలు, దానములు, తపస్సులు, వాటి వలన కలిగే పుణ్యఫలములు, వీటితో ఎటువంటి సంబంధము, వాటి పట్ల ఎటువంటి ఆసక్తి ఉండదు. అతడు నిరంతరము పరమ పదమును గురించి ధ్యానిస్తూ, దానినే పొందుతాడు. పైవిధంగా చెప్పిన అభ్యాసయోగమును, ధ్యానయోగమును నిష్కామకర్మ యోగమును అభ్యసించి దాని ద్వారా జ్ఞానమును సంపాదించిన యోగికి వేదములలో చెప్పబడిన యజ్ఞములు యాగములు దానములు

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
ఎనిమిదవ అధ్యాయము
అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ధర్మములు, తపస్సులు చేయవలసిన అవసరము దానివలనపుణ్యము సంపాదించవలసిన అవసరము లేదు. ఎందుకంటే అతడు అన్నిటిని మించిన పరమపదమును పొందుతున్నాడు. వేదాలు చదువుతారు. యజ్ఞములు యాగములు చేస్తారు. తపస్సు చేస్తారు. దాన ధర్మాలు చేస్తారు. పుణ్యం సంపాదిస్తారు. కాని వీటి వలన కలిగే పుణ్యము కన్నా ఎన్నోరెట్లు ఎక్కువైనది పునర్జన్మలేని పరమ పదమును పొందడం. కాబట్టి పైన చెప్పబడిన కర్మకాండల కన్నా వాటి వలన కలిగే పుణ్యఫలముల కన్నా, ఎక్కువైనది పరమమైనది బ్రహ్మపదము.ఆ బ్రహ్మపదమే నిత్యముసత్యము. అ పరబ్రహ్మయోగము గురించి ఈ అధ్యాయంలో చెప్పాడు శ్రీకృష్ణుడు.

వేదములు శాస్త్రములు అధ్యయనం చేసినందువలన యజ్ఞయంగములు దానధర్మములు చేసినందువలన కొంత ఫలంలభిస్తుంది. అందులో సందేహము లేదు. కాని దాని వలన జన్మరాహిత్యము కలుగదు. సరికదా ఆ పుణ్యఫలము బంధనములు కలిగిస్తుంది. వాటిని అనుభవించడానికి మరోజన్మకు కారణం అవుతుంది. జన్మరాహిత్యము కోరుకునే యోగికి వీటివలన ప్రయోజనము లేదు. బ్రహ్మజ్ఞానంతో కలిగిన పుణ్యంతో పోలిస్తే వీటి వలన కలిగిన పుణ్యము చాలా చిన్నది. కాబట్టి విజ్ఞులు పరమ పదము కొరకు ప్రయత్నించాలి. అందరూ వేదములు, శాస్త్రములు చదవలేకపోవచ్చు. వాటిలో ఉన్న జ్ఞానమును తెలుసుకోలేకపోవచ్చు, యజ్ఞయాగములు దాన ధర్మములు చేసే శక్తి లేకపోవచ్చు మరి అటువంటి వారి సంగతి ఎలాగా అనే సందేహము అందరికీ వస్తుంది. పైన చెప్పినవి ఆచరించడానికి ధనం కావాలి. కాని ఏ ఖర్చు లేకుండా చేయగలిగింది. నిష్కామ కర్మ. అందరినీ సమానంగా చూడటం సత్సంగము. ధ్యానము. మనస్సును నిర్మలంగా ఉంచుకోవడం. భగవంతుని పట్ల నిర్మలమైన భక్తి కలిగి ఉండటం. రాగద్వేషములు వదిలిపెట్టడం. కోపము లోభము వదిలిపెట్టడం, ఎల్లప్పుడు ప్రశాంతంగా సంతోషంగా ఉండటం. ఇవి ఆచరించడానికి ఎటువంటి ధనం అవసరం లేదు వీటిని ఆచరిస్తే పరమపదము పొందవచ్చును. ఈ పరమ పదము అన్నిటికన్నా ఉత్కృష్టనమైనది. దీనికి కావలసింది కేవలము భక్తి శ్రద్ధ, నిరంతర అభ్యాసము. ఈ విషయాలను యుద్ధం చేయబోతున్న అర్జునుడికి కృష్ణుడు చెప్పాడు.

ఇంక మన విషయానికి వస్తే మనం చదువుకుంటాము, ఉద్యోగం చేస్తాము, వ్యాపారాలు చేస్తాము,చిన్న పెద్ద పదవులు నిర్వహిస్తుంటాము, వివిధములైన పనులలో మునిగి తెలుతుంటాము. ఎవరు ఏపని, ఎక్కడ, ఏ విధంగా చేస్తున్నా, మనసు మాత్రం పరమాత్మయందు లగ్నం చేయాలి. అన్ని పనులు పరమాత్మకొరకే చేయాలి. అప్పుడు అధర్మానికి తావుండదు. అన్నీ పనులు ధర్మంగానే చేస్తాము. కర్తృత్వభావన లేకుండా, శ్రద్ధగా, నిష్కామ బుద్ధితో చేస్తాము. ఏ ఫలితం వచ్చినా భగవదార్పణం చేస్తాము. మనసు నిష్కల్మషంగా ఉంచుకుంటాము. అప్పుడే ప్రకాశవంతమైన శుక్లగతిలో ప్రయాణం చేసే వీలుకలుగుతుంది.

అమరనధ అమర్

భగవద్గీత

ఎనిమిదవ అధ్యాయము

అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

అంత్యకాలంలో కూడా పరమాత్మను ధ్యానిస్తూ ఈ శరీరం విడిచి పెడతాము. పరమగతిని పొందుతాము. ఇదే కృష్ణుడు మనందరికీ చేసిన జ్ఞానబోధ. దీనితో అక్షర పరబ్రమ్మయోగము సుసంపన్నం చేసాడు పరమాత్మ.

ఉపనిషత్తులయొక్క, బ్రహ్మవిద్యయొక్క
యోగశాస్త్రము యొక్క, సారమయిన భగవద్గీతలో,
అక్షరపరబహ్మ యోగము అను ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము.
ఓం తత్సత్ ఓం త్సత్ ఓం తత్సత్

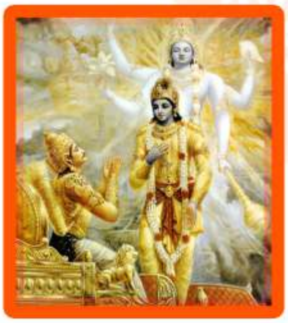

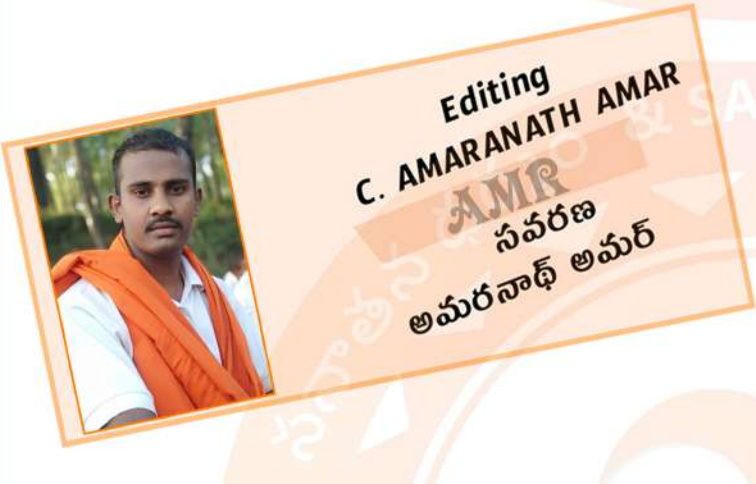

www.sanatanadharm.com

సనాతన ధర్మ గ్రంథాలను ప్రతి ఒక్కరికి చేరువ చేసేందుకు అమర్నాథ్ ఆధ్వర్యంలో వెబ్ సైట్ ప్రారంభించడం జరిగింది. ఇందులో హిందూ ధర్మానికి చెందిన అన్ని గ్రంథాల సమాచారం ఉంటుంది. మన గ్రంథాల్లోని ప్రతి విషయాన్నీ విపులంగా వివరిస్తూ.. అందరికి అర్ధమయ్యే విధంగా తయారు చేయడం జరిగింది. అనేక గ్రంథాలను చదివి.. అందరికి అర్ధమయ్యే రీతిలో దీనిని రాయడం జరిగింది. మీరందరు ఆదరిస్తారని, ఆశిస్తున్న ఇట్లు మీ అమర్నాథ్ అమర్ ....

అమరనధ్ అమర్